

KÉTÉLTŰEK (AMPHIBIA) osztálya

Eusthenopteron

Devon végi rhipidistia

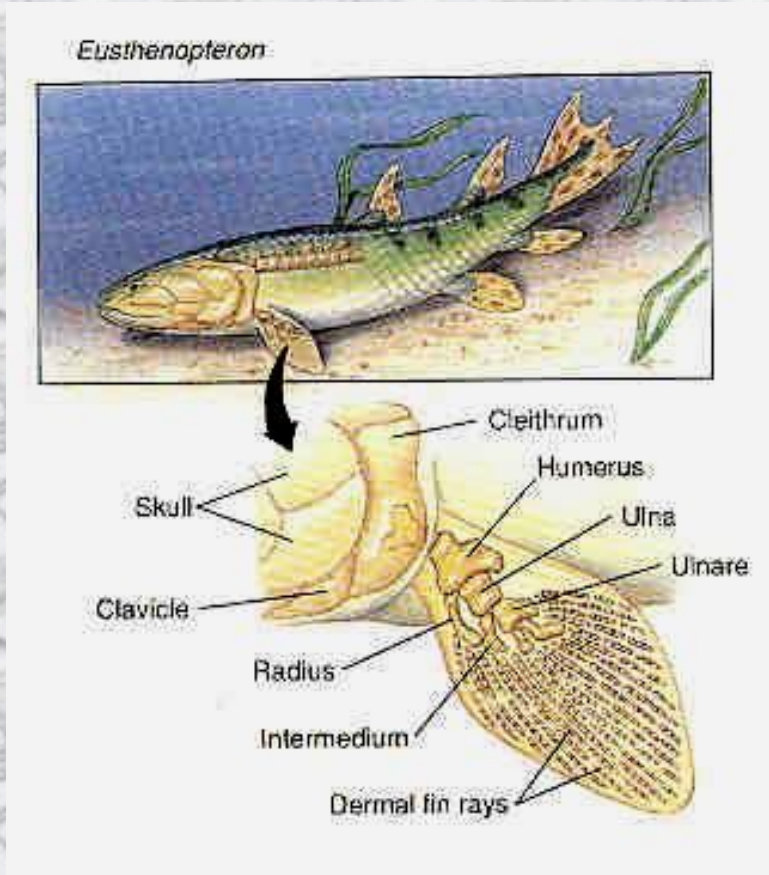
eltérő oxigén tartalom

sűrűségbeli különbség

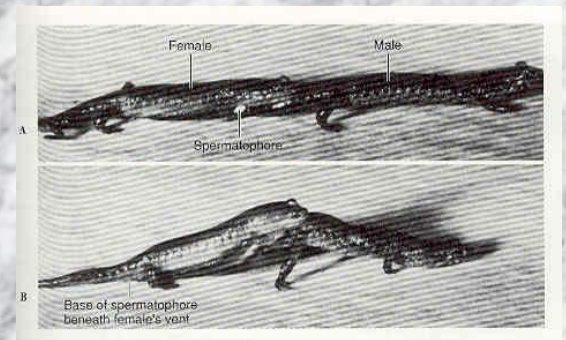
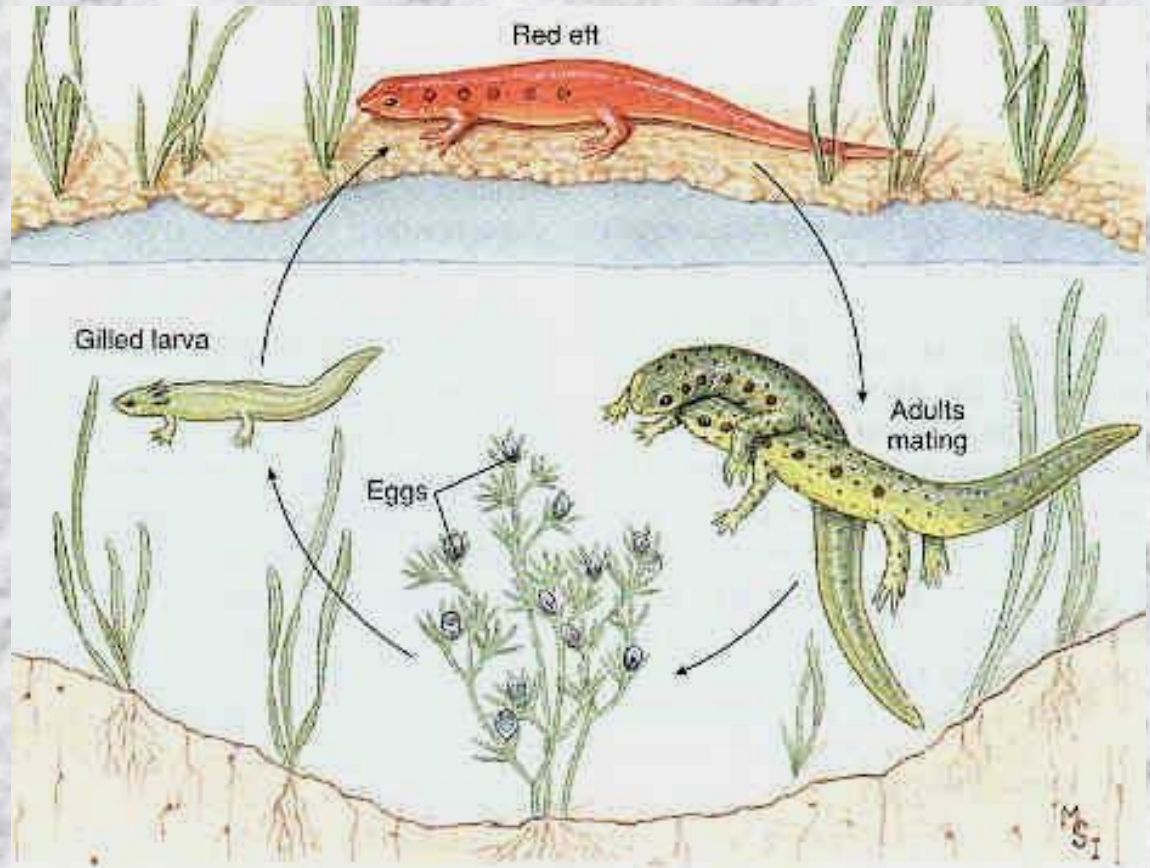
ingadozó hőmérséklet

új élőhelyek

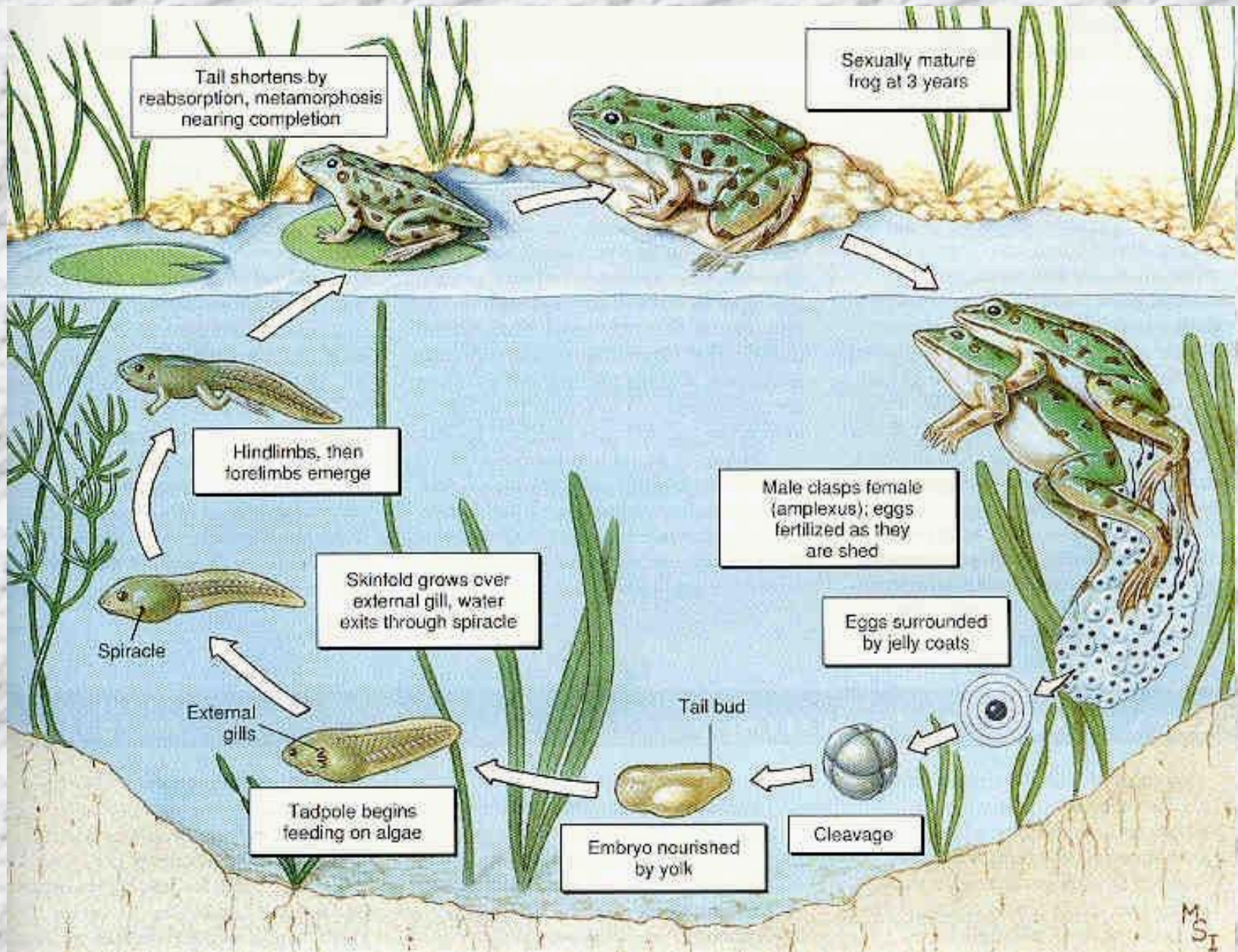
8 ujj, 7 ujj, 5 ujj

Szaporodási módok

Tail shortens by reabsorption, metamorphosis nearing completion

Sexually mature frog at 3 years

Hindlimbs, then forelimbs emerge

Male clasps female (amplexus); eggs fertilized as they are shed

Skinfold grows over external gill, water exits through spiracle

Eggs surrounded by jelly coats

Spiracle

External gills

Tail bud

Tadpole begins feeding on algae

Embryo nourished by yolk

Cleavage

M.S.I

LÁBATLAN KÉTÉLTŰEK (GYMNOPHIONA) rendje

4 csa., ~150 faj, végtagnélküli, hengeres, gyűrűzött test
lágy, nedves talajban, ill. 1 csa. vízben él
tápl.: gyűrűsférgék, rovarok, egyéb gerinctelen állatok

Féreggőtefélék (Caeciliidae)

Caecilia sp.

kb. 106 faj, talajlakók

gyakran pikkelyek a testen

oviparia, ovoviviparia

fiatalok: külső kopolyú

Ó-és Újvilág trópusi területein

Caecilia ochrocephala - panamai gilisztagőte

61 cm is lehet

Vízi gilisztagóte-félék (Typhlonectidae)

Typhlonectes compressicauda

18 faj, **édesvíziek**

D-Am. trópusi területein
nincs farok, pikkely
testvég oldalról lapított

Bras., Guin.

angolnászú úszás

hím; párzószerű, b.mt.

fiatalok „méhen” belül

sziksejtekkel, méhfal
sejtjeivel, olajos
váladékkal táplálkoznak

kopolyút szül. előtt
elvesztik

FARKOS KÉTÉLTŰEK (CAUDATA) rendje

8 (10) család

sok vízi életmódot folytat, főként a mérsékelt övben, a legtöbb É-Am-ban szaporodás vízben

lárva: külső kopoltyú, fogak és más struktúrák a szájban
ragadozók

adult: többség teresztris

belső megtermékenyítés, nincs párzószerv, násztánc

gőték
oviparia

szalamandrák
viviparia

NEOTENIA

fakultatív neoténia
Ambystoma
Triturus

obligát neoténia
Necturus

Óriásszalamandra-félék (Cryptobranchidae)

3 recens faj; Kína, Japán, USA

New York - Alabama - Missouri

sziklás aljzatú patakokban

30-74 cm

rákokat, csigákat, férgekét esznek

szaporodás ősszel

♂ ; megterm., 200-500 pete,
2-3 hónapig őrzik

Cryptobranchus alleganensis
hellbender v. mocsári ördög

Megalobatrachus maximus - japán óriásszalamandra; 1 m

Andrias davidianus - kínai óriásszalamandra; 1,8 m

Szalamandrafélék (Salamandridae)

Kö-, Ny-, D-Eu., ÉNy-Afr., DNy-Ázs.

nedves, lombhullató erdőt jelez

belső megtermékenyítés, elevenszülő; 10-50 fiatal a vízben

Salamandra salamandra – foltos szalamandra

Triturus cristatus - tarajos göte

a „göték” belső megtermékenyítésűek,
de petéket raknak le

Triturus vulgaris - pettyes göte

Triturus alpestris - alpesi göte

Harántfogúgőte-félék (Ambystomatidae)

32 faj, Can. - Mex., sok talajlakó („Mole Salamander”, szaporodáskor vízhez)
lárva: fejlett farok, külső kopoltyú, gyakran neoténia

adaptív radiáció

Eastern Tiger Salamander

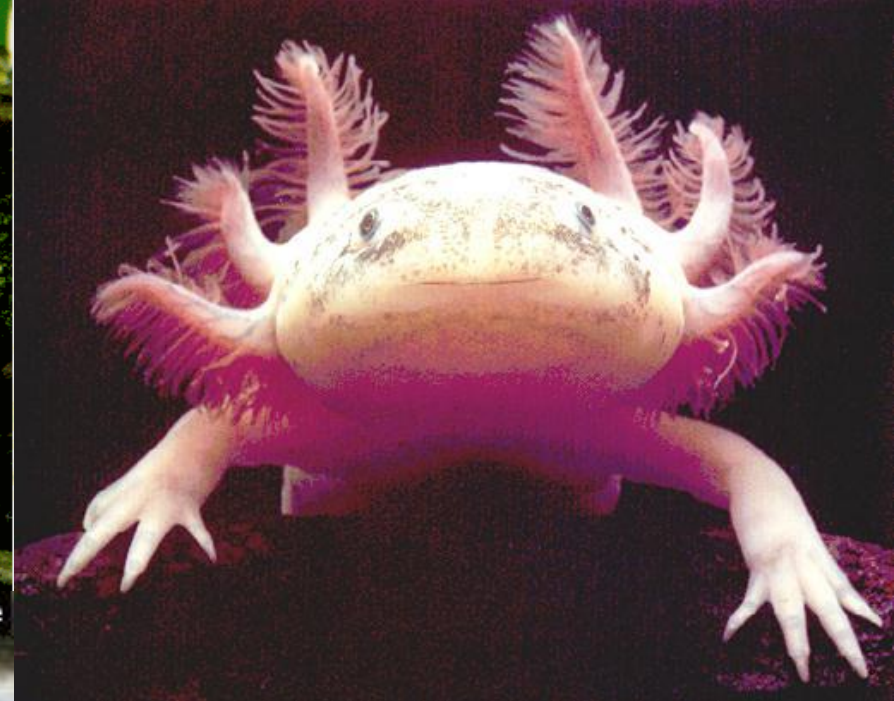
photo by R.W. VanDevender

Ambystoma tigrinum - közönséges axolotl

© John Clare

Ambystoma mexicanum
mexikói axolotl

Xochimilco
magashegyi tó
29 cm

szaporodás vízben: hím; abdominális mirigy, spermatophora az aljzatra
nőstény: kloakájával felveszi; 400-pár ezer pete
fakultatív neoténia

Tüdőtlen-szalamandrafélék (Plethodontidae)

a legsikeresebb csoport, 244 faj

nincs tüdő, bőrön és szájüregen keresztül lélegeznek, tüdőartéria a bőrbe

É- és D-Am.

2 faj Eu; Szardínia barlangjaiban, Olaszország

D-Can. - USA - Mississipi barlangjaiban, hűvös forrásokban, egész életében vízi

10-12 cm, változatos színek

tápl.: rovarok, kis szalamandrák, férgek

nőstény: 20-60 petevízben levő kövekre

Aneides lugubris -falakó szalamandra

Typhlomolge rathbuni - texasi vakszalamandra

Gyrinophilus porphyriticus

Kopolyúsgöte-félék (Proteidae)

5 faj É-Am. patakjaiban, tavaiban (pl. *Necturus maculosus* - foltos barázdásgöte)

1 faj Eu., Adria körüli barlangokban

egész életükben vízben → adult is kopolyúval lélegzik → obl. neoténia

Proteus anguinus - barlangi vakgöte

szem bőralatt, 12-70 pete, szülők őrzik

Proteus anguinus - barlangi vakgöte

300 évvel ezelőtt már tudományos közleményben szerepelt

„ember hal” fehér szín miatt

1986-ban Szlovéniában felfedeztek egy sötét populációt

Proteus anguinus parkelj alfaj vagy külön faj ???

bizonytalan kapcsolat

Necturus fajok genetikai és kariológiai vizsgálata

3 fő vonal

1. *N. lewisi*,
2. *N. punctatus*,
3. *N. alabamensis*, *N. beyeri*, *N. maculosus*

BÉKÁK (ANURA) rendje

kb. 2.500 faj, békák ↔ varangyok
ebihalak; I-IV típusú
párzás vízben
különleges szaporodási módok

Nyelvetlenbéka-félék (Pipidae)

20 vízi faj, Kö- és D-Am., Szaharától délre Afr.

lapított test, erős hátsó, gyenge mellső végtag

különleges szaporodás, nőstény hátán, „zacskókban” fejlődnek ki kis békák, 2-4 hónap

Pipa pipa - pipabéka

Korongnyelvűbéka-félék (Discoglossidae)

12 faj, Óvilág; Eu., É-Afr., Ázs.
lenőtt nyelv
mérgező bőr, figyelmeztető színek

Ny-Eu., Alp- délre
Spa., Port.

különleges szaporodásmód

hím hátán cipeli a
petefüzért

Alytes obstetricans - dajkabéka

Szibéria, ÉK-Kína, Korea
hegyvidéki patakok, rizsföldek

Bombina orientalis - távolkeleti unka

Ősbékafélék v. farkosbékák (Leiopelmatidae/Ascaphidae)

Leiopelma hochstetteri

3 faj Új-Zélandon

1 faj É-Am.

farokmozgató izmok maradványai

belső megtermékenyítés

hegyvidéki patakokban, azok közelében

tápl.: gerinctelen állatok

peték kövek alá, kocsonyás burok

Ascaphus truei

Ásóbékafélék (Pelobatidae)

54 faj, É-Am., Eu., É-Af., D-
Ázs.

szárazföldiek, éjszakaiak

hátsó lábon ásógumó

rendkívül gyors fejlődés

Pelobates fuscus – barna ásóbéka

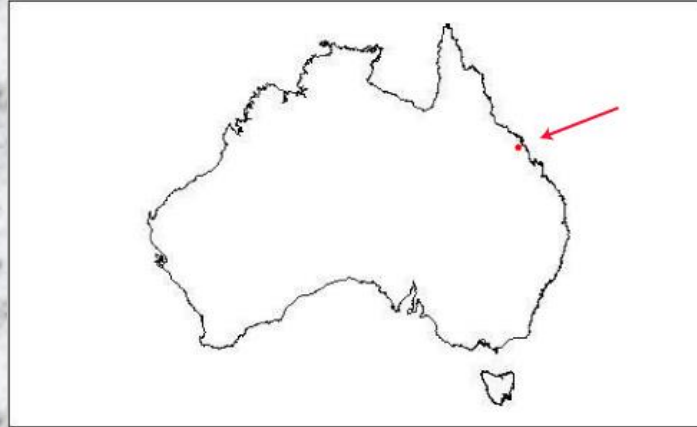
Rheobatrachus silus – gyomorköltő béka

felfedezés: 1973, kihalt 1981

Rheobatrachus vitellinus – gyomorköltő béka II.

felfedezés: 1984, kihalt 1985

Fütyentőbékák

Orrosbékafélék v. szájköltőbékák (Rhinodermatidae)

D-Am. , 2 faj

a hímek hanghólyagjában fejlődnek ki a kis békák

D-Chi., D-Arg.

sekély erdei patakokban

3 cm, hátsóláb úszóhártyás

nőstény 20-45 pete talajra

hímek őrködnek 10-20
napig

1 hím kb. 15 petét
hanghólyagba vesz fel

ebihalak a szikból élnek

kis béka; 1,25 cm

Rhinoderma darwinii – Darwin hegyesorrú békája

Varangyfélék (Bufonidae)

kb. 300 faj, nincs Mad., Polynesia, 1 faj Auszt.

USA, D-Tex., Mex., Kö-D-Am., Auszt.

10-24 cm

35.000 pete/nőstény/év

Bufo marinus – óriás varangy

Bufo viridis – zöld varangy

Bufo bufo - barna varangy

Photo credit: USGS

Bufo calamita – nádivarangy

Ny-, Kö-Eu., homokos területek
a leghangosabb Eu-ban; 2 km

Levelibéka-félék (Hylidae)

kb. 600 faj, Ant. kiv., főként Újvilág trópusai
adaptáció

Hyla arborea

Nic. – Pan. – Columbia

erdei, kb. 4 cm

méregmirigy

„küzdelem”

párba állás

6 pete kocsonyás burookban

hímek látogatása, ebihalak
szállítása

↓
kifejlődés (kb. 6 hét)

Dendrobates auratus

Valódibéka-félék (Ranidae)

500-600 faj, főként Auszt., D-Am.
röbber ezer pete/nőstény

Rana esculenta – kecskebéka fa: hibridjkomplex

Rana lessonae – kis tavibéka

Rana ridibunda - tavibéka

Rana ridibunda – tavi béka

Rana temporaria - gyepibéka

Rana arvalis – mocsári béka

Rhacophorus prominanus

Rhacophorus reinwardii

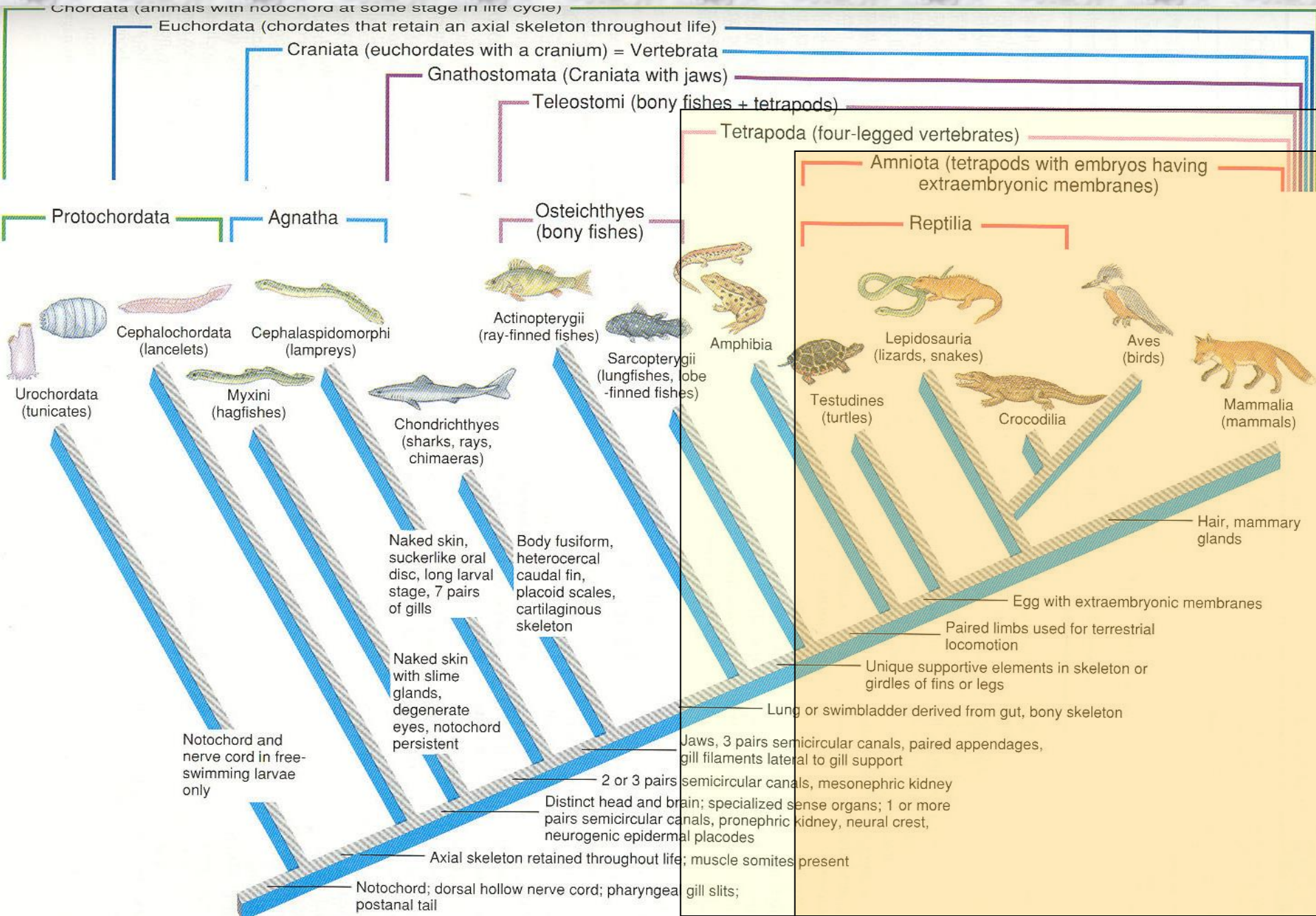

Magzatburkosok - Amniota

Hüllők – Reptilia

A Chordata törzs kladogramja

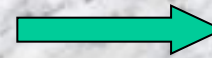

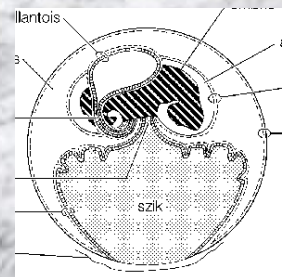
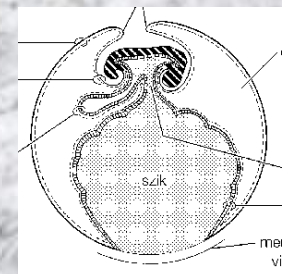
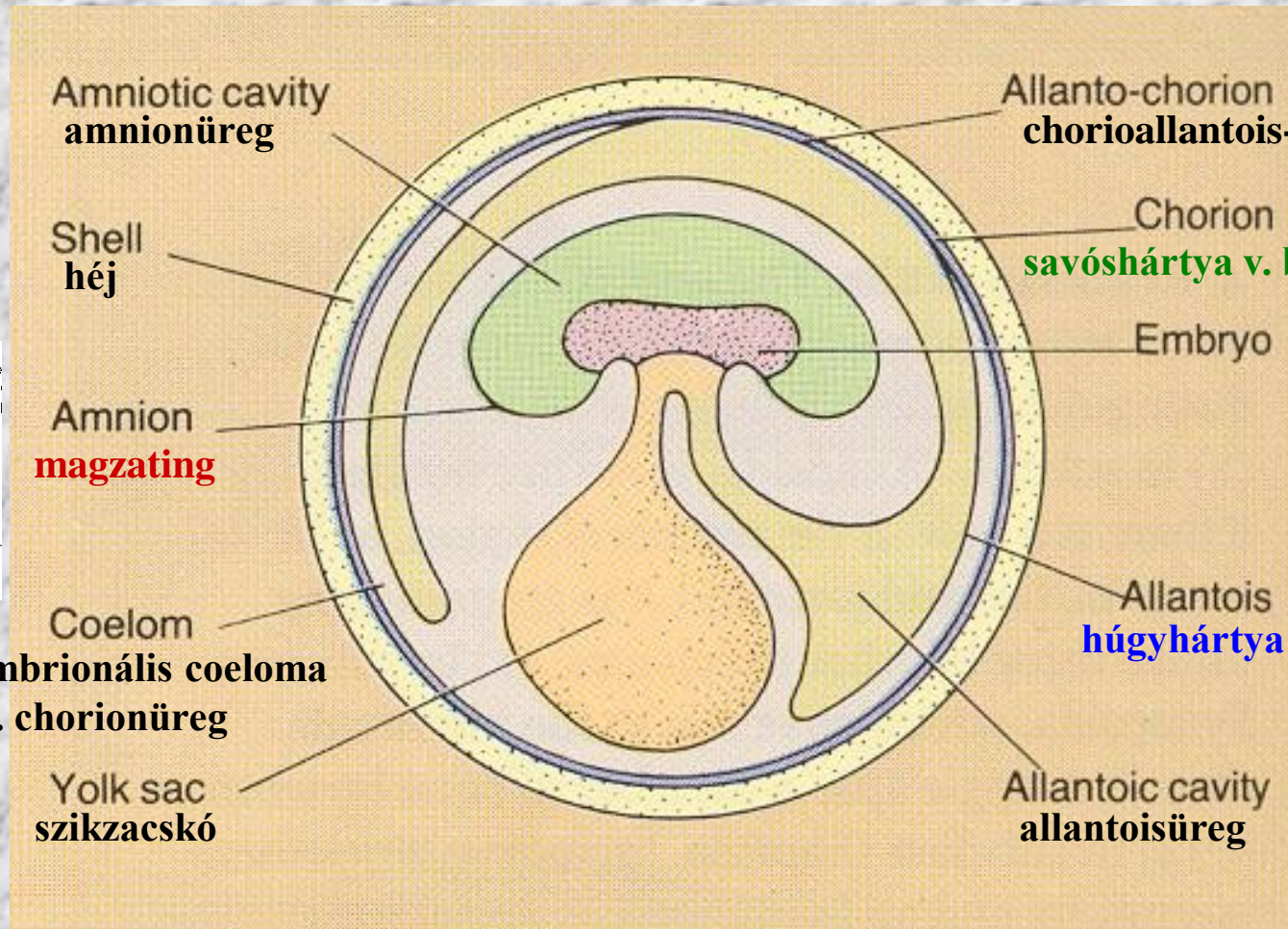
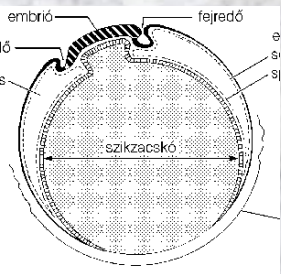
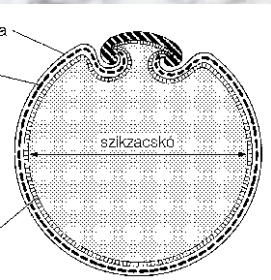
magzating – amnion; embrió fejlődése

**húgyhártya v. húgytömlő –
allantois; légzőszerv**

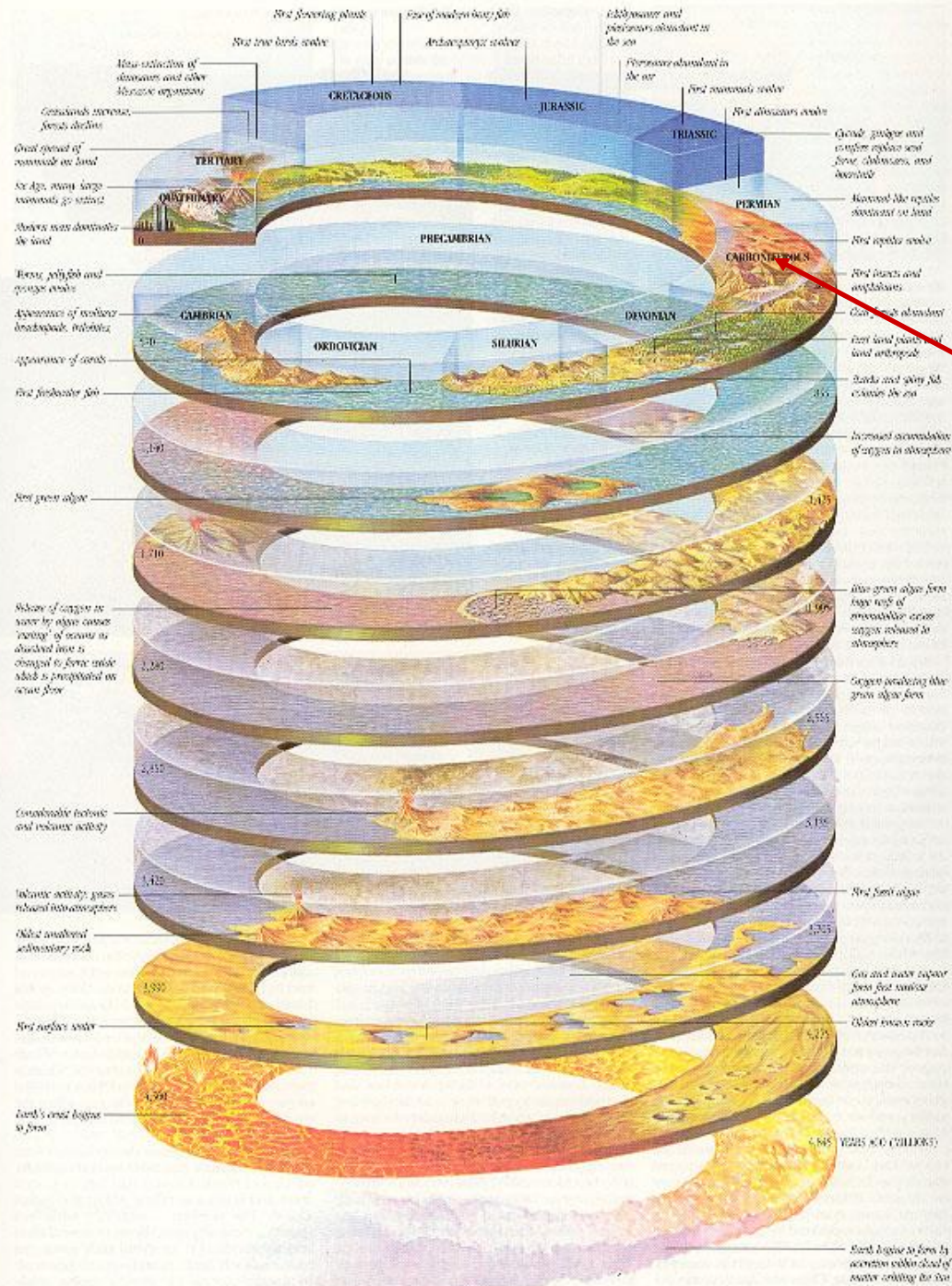
savóshártya – serosa, emlősökben bérányhártya - chorion

**Monofiletikus
eredet**

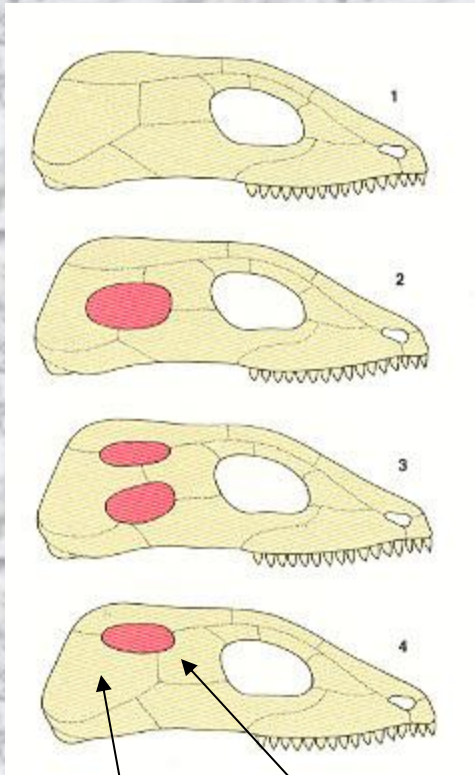
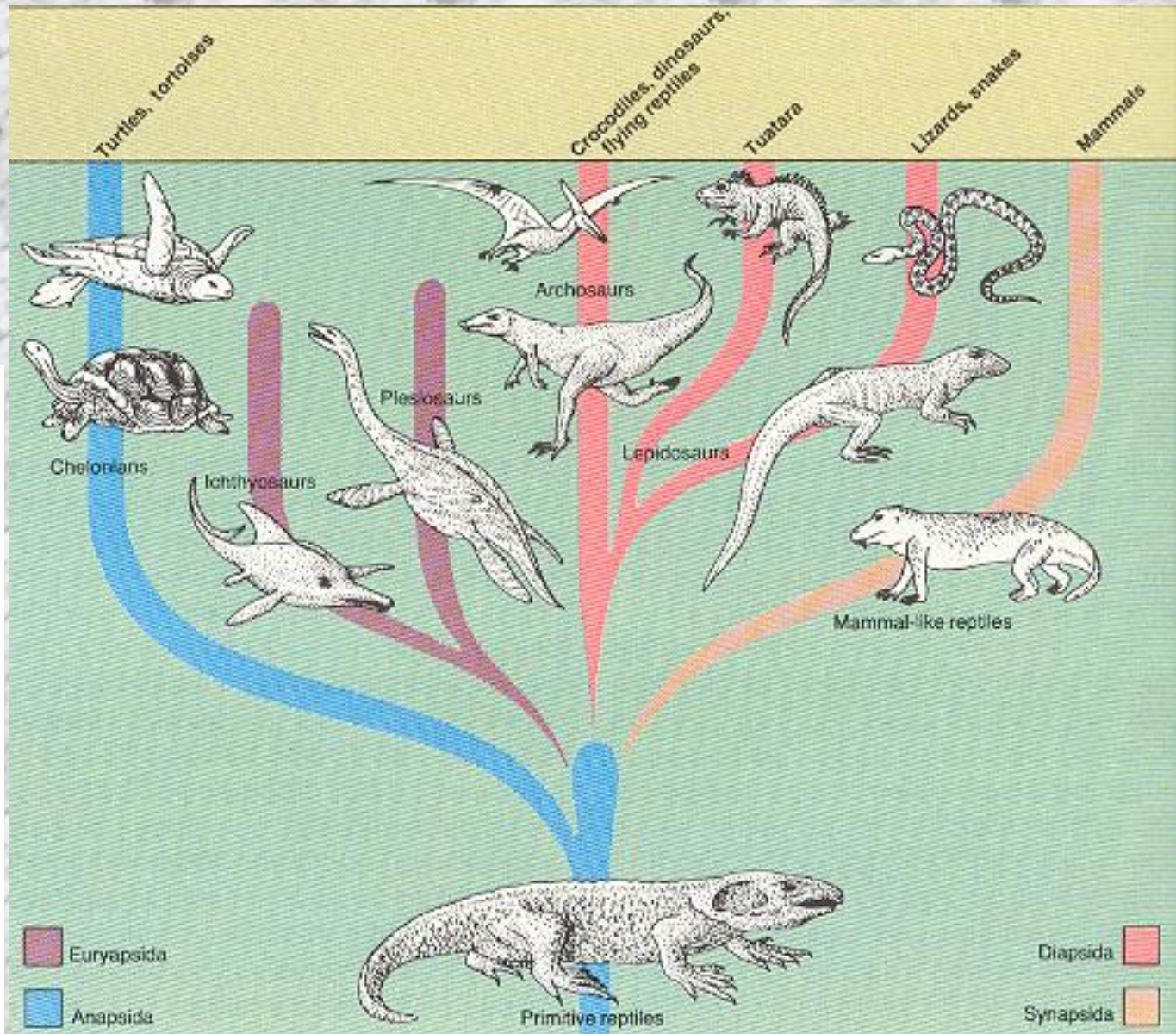

Első hüllők

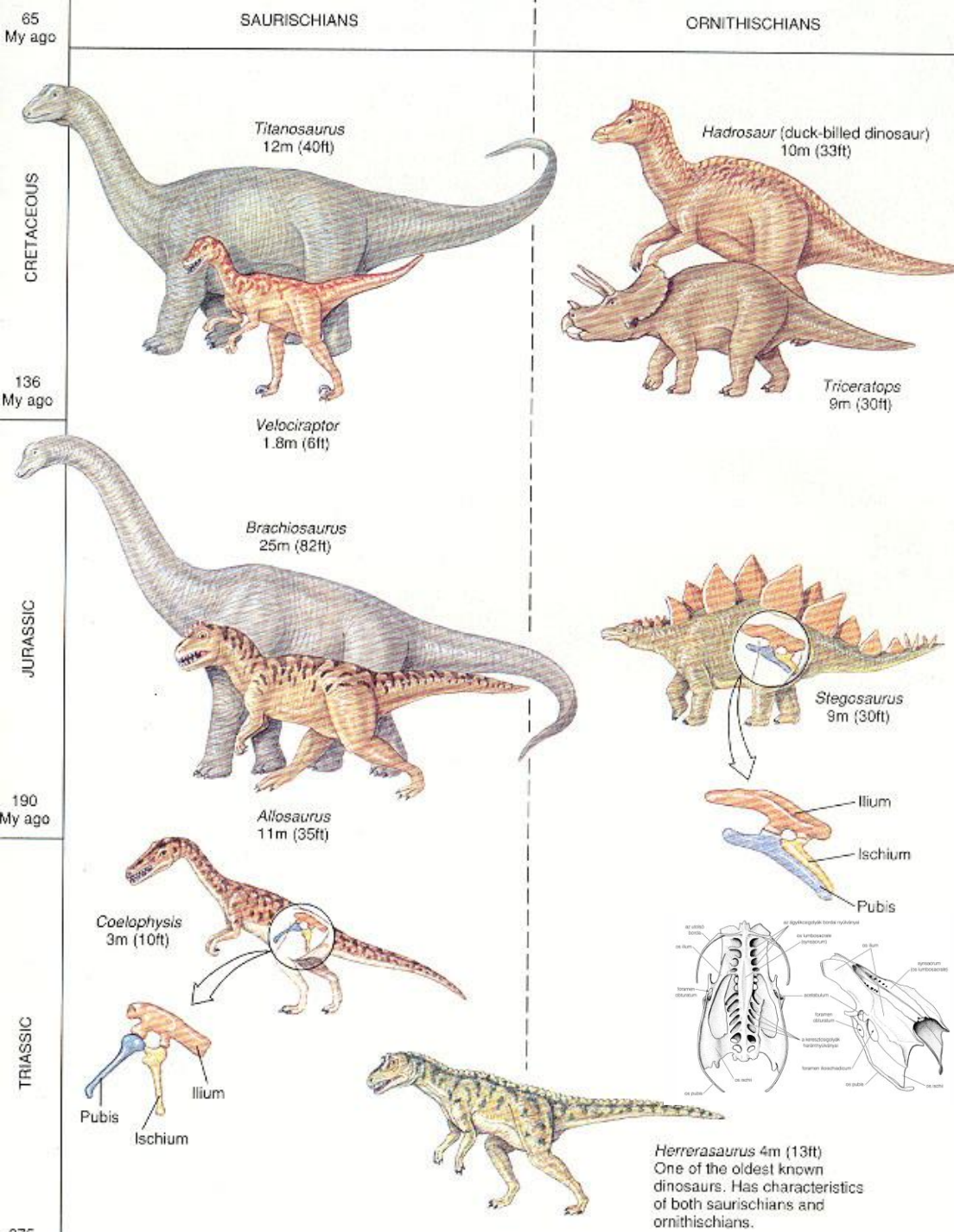

1. anapsid
2. synapsid
3. diapsid
4. euryapsid

squamosum - postorbitale

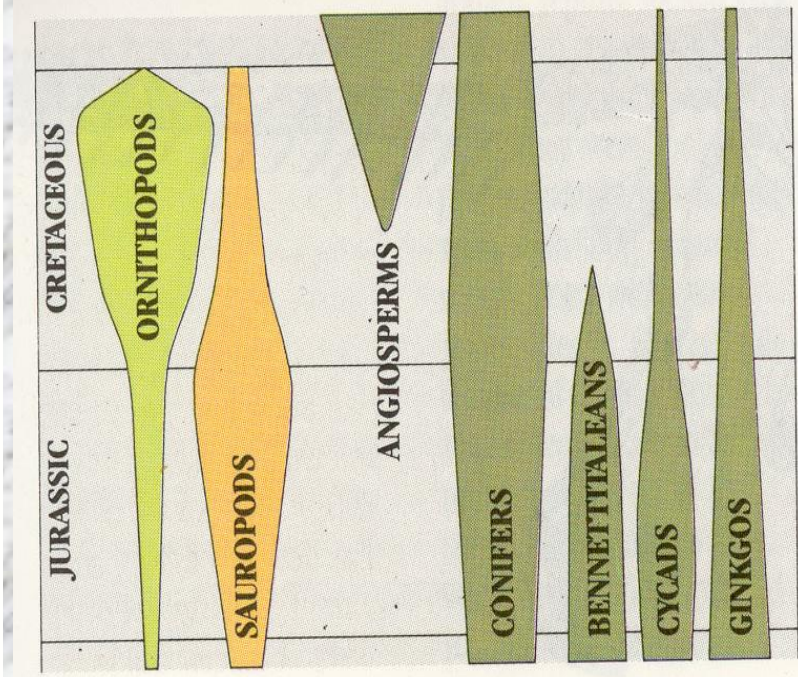
Hüllőmedencéjük:

ragadozók

növényevők

Madármedencéjük

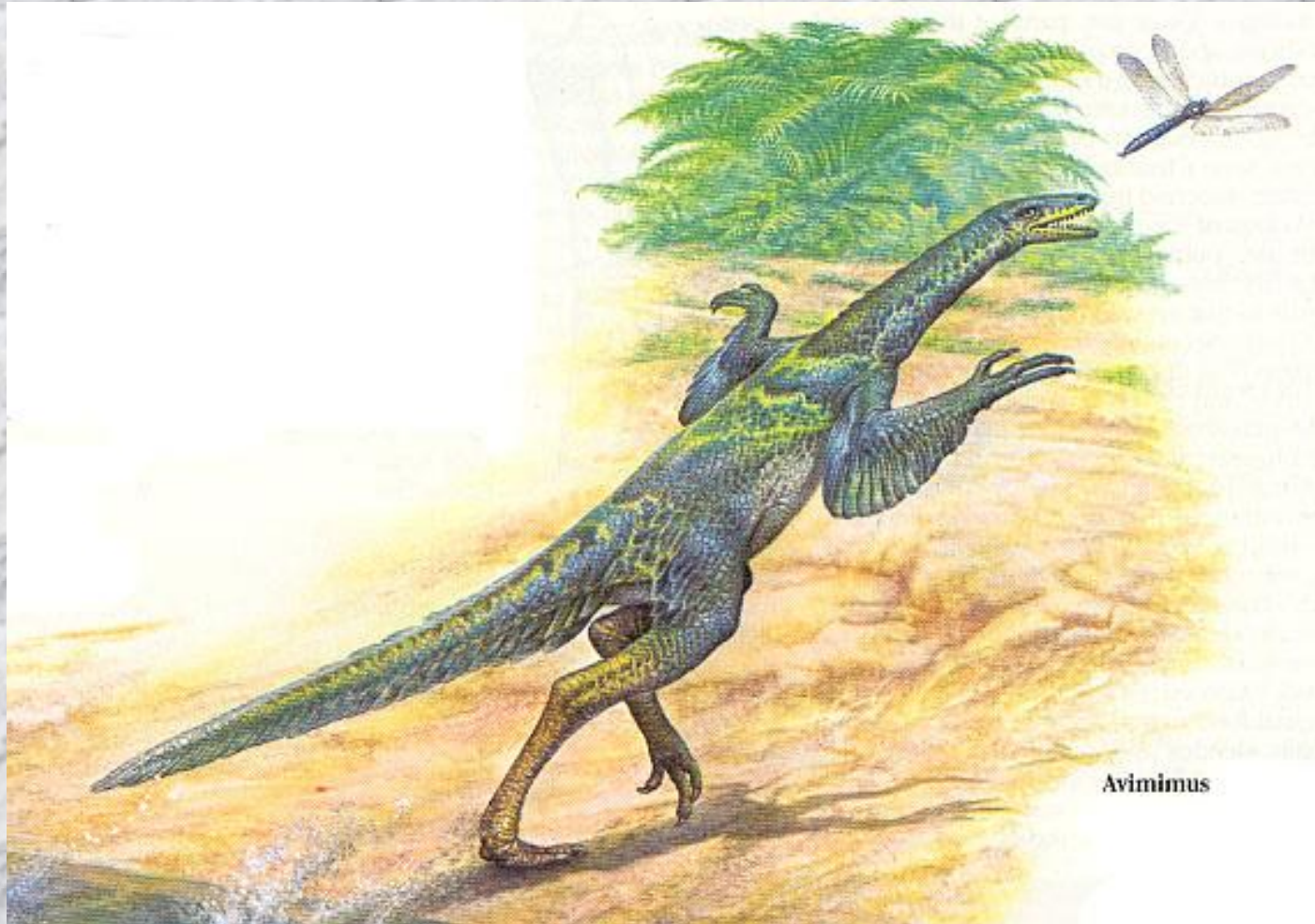
növényevők

Avimimus

Kréta, 1,5 m

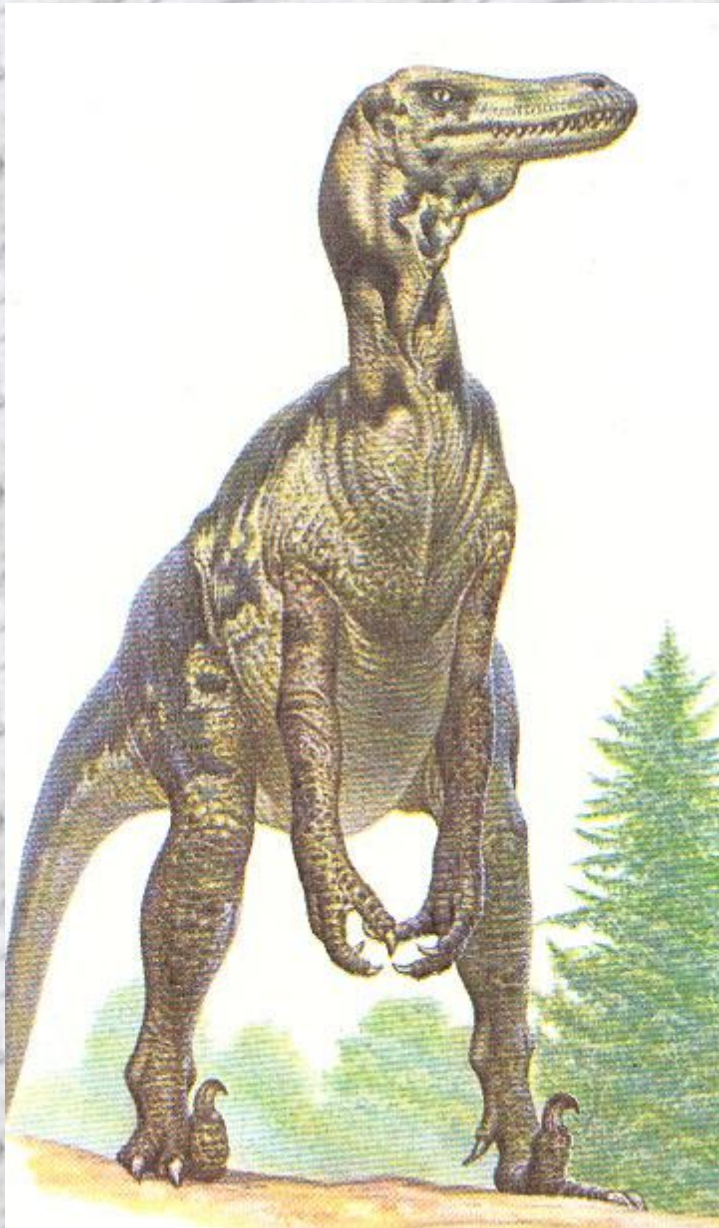
Stenonychosaurus

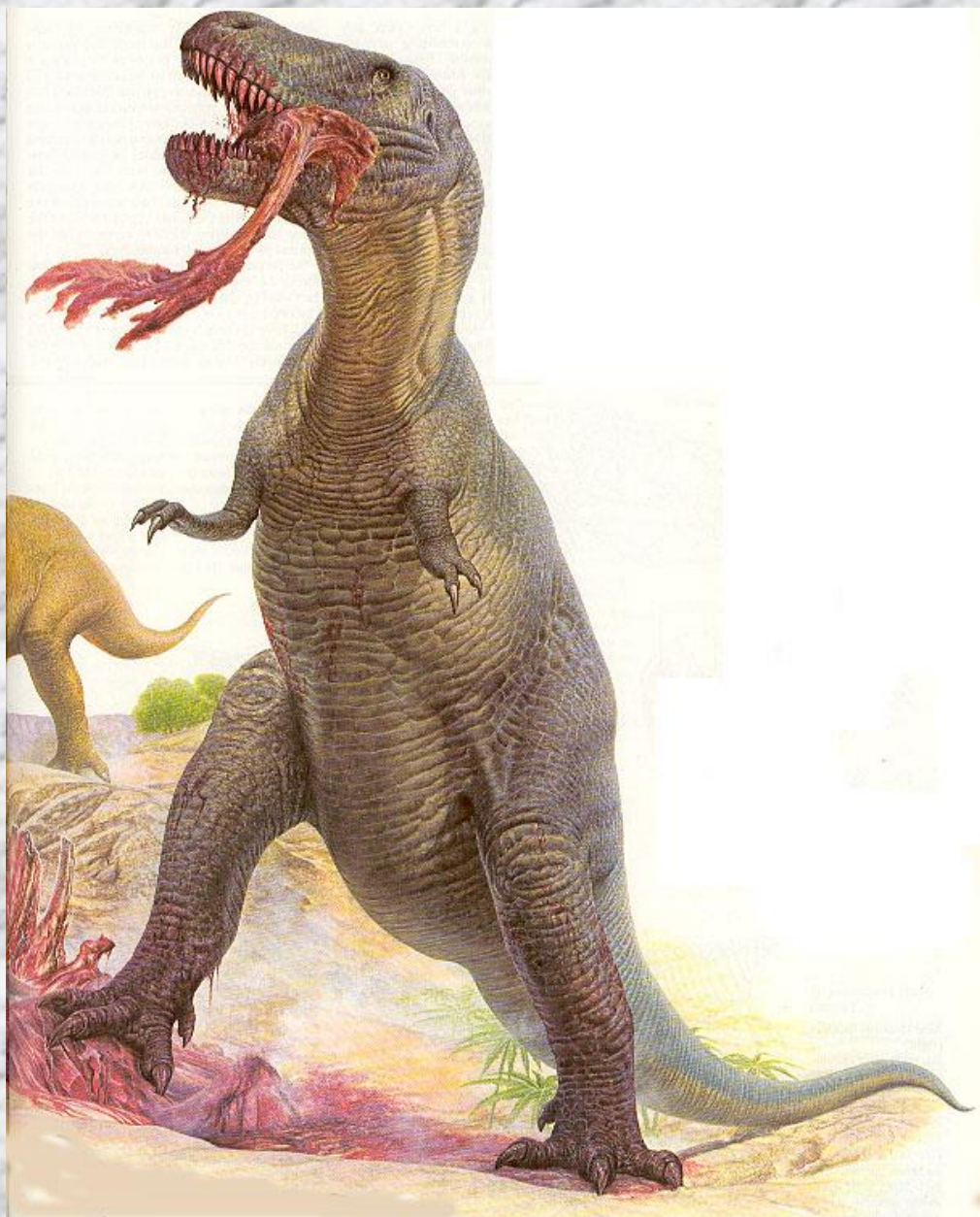

Velociraptor

Kréta, 1, 8 m

Tyrannosaurus

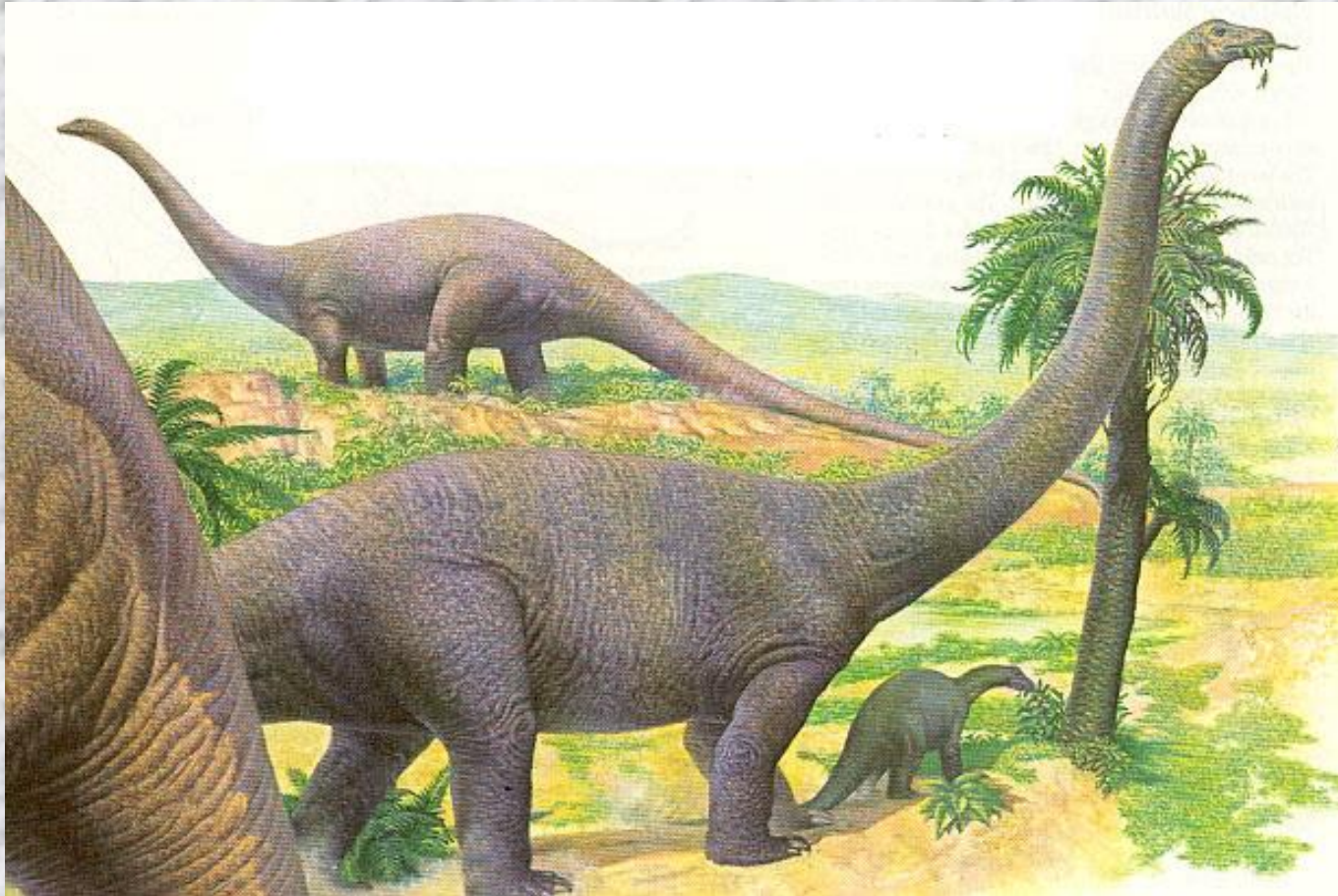
Kréta, 5-6 m

Diplodocus (27 m)

Júra

Apatosaurus (21 m)

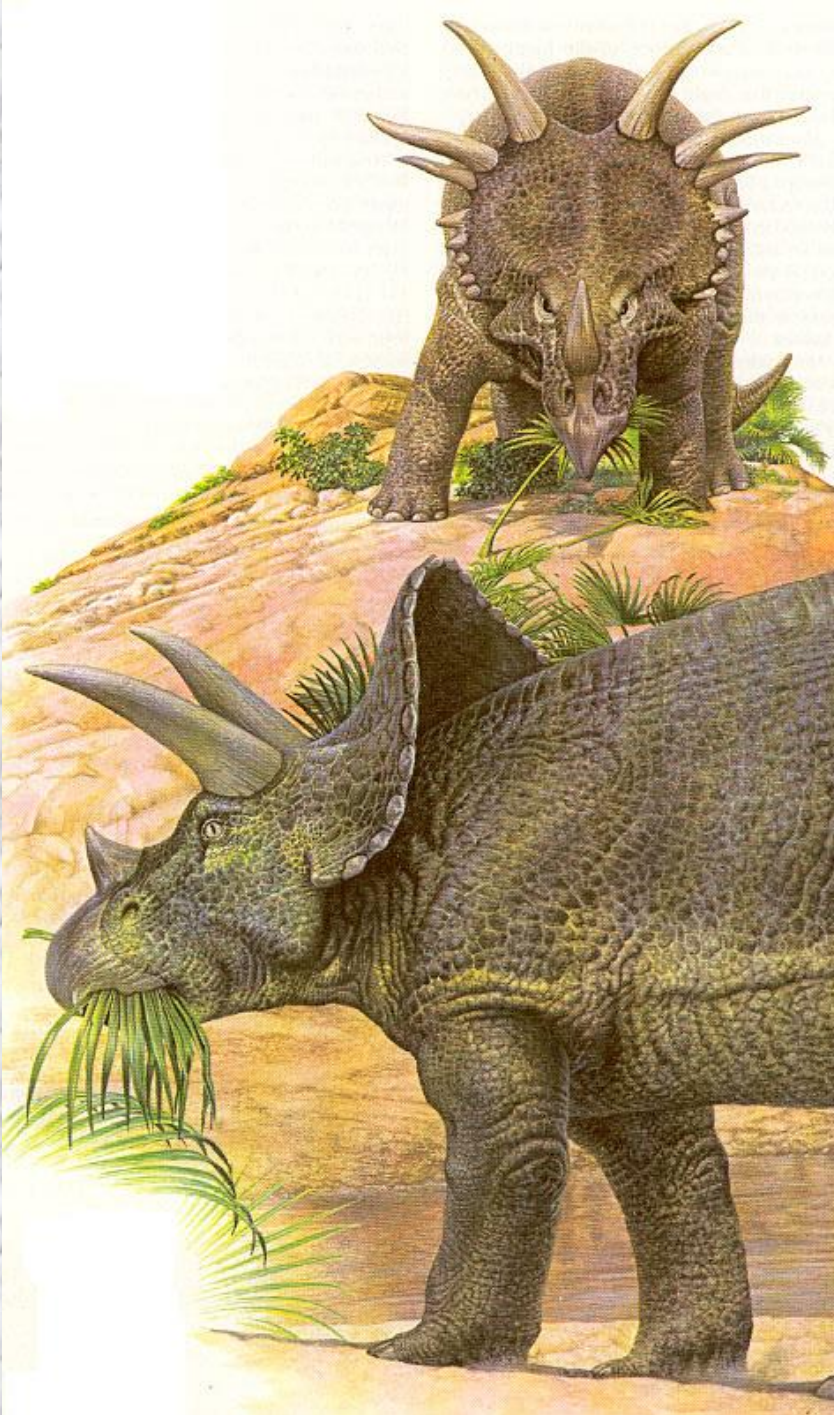

Hadrosauruszok

Parasaurolophus (10 m)

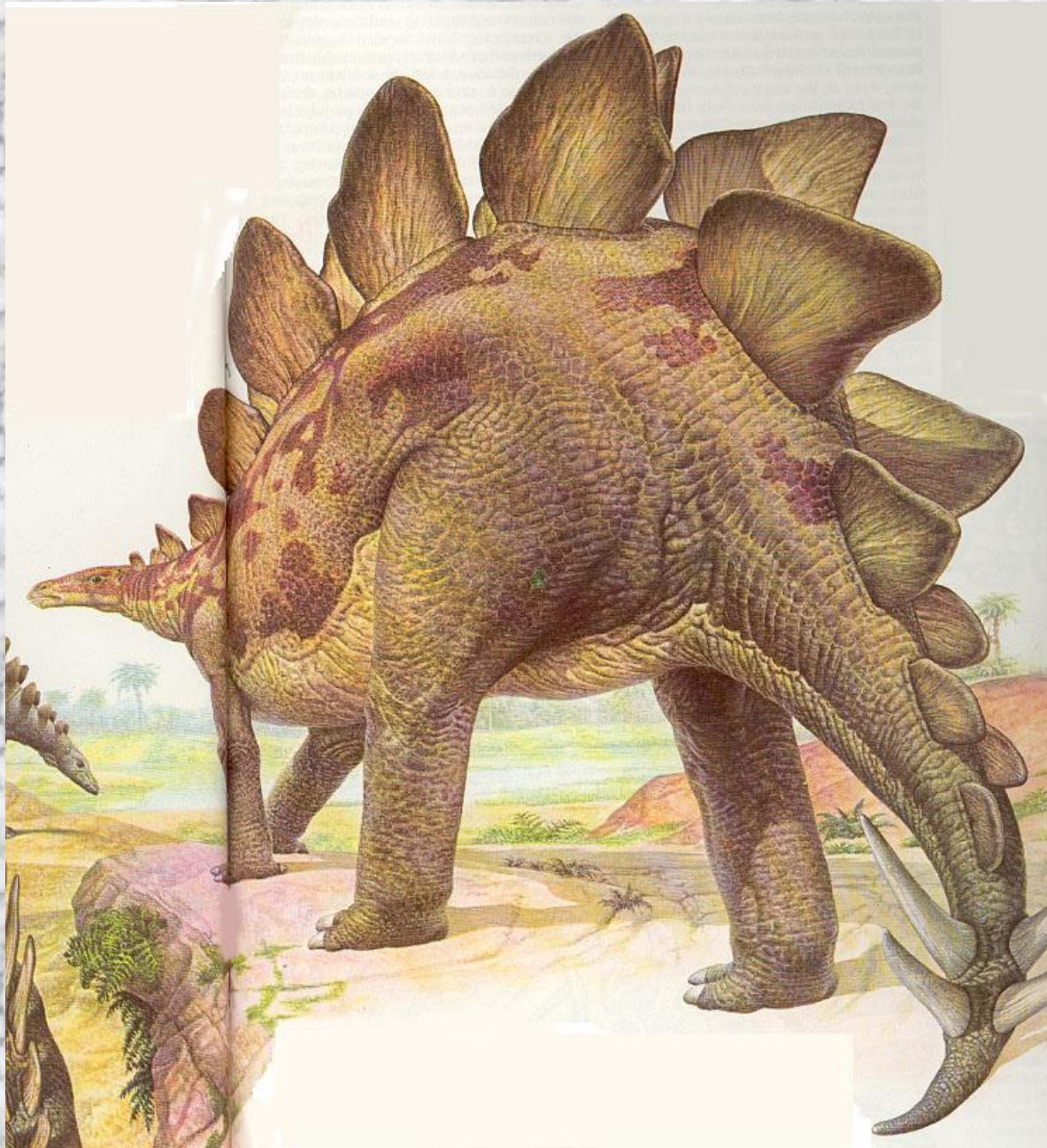

Styracosaurus (6 m)

Triceratops (9 m)

Stegosaurus (7,5 m)

HÜLLŐK (REPTILIA)

Anapsida osztály

TEKNŐSÖK (TESTUDINES) rendje

Nyakrejtő teknősök (CRYPTODIRA) alrendje

Nyakfordító teknősök (PLEURODIRA) alrendje

Diapsida osztály

Archosauria alosztály

CROCODYLIA rend

Hüllőmedencéjű dinoszauruszok (Saurischia)

Madármedencéjű dinoszauruszok (Ornithischia)

Repülő őshüllők (Pterosauria)

Lepidosauria alosztály

HIDASGYÍKOK (SPHENODONTIDA) rendje

Hidasgyíkfélék (Sphenodontidae) tuatura

PIKKELYES HÜLLŐK (SQUAMATA) rendje

Euryapsida alosztály

Ichthyosauria rend

Synapsida osztály

Therapsida rend

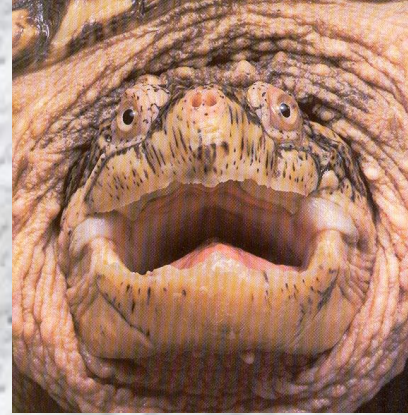
HÜLLŐK (REPTILIA)

Anapsida osztály

TEKNŐSÖK (TESTUDINES) rendje

Nyakrejtő teknősök (CRYPTODIRA) alrendje

Nyakfordító teknősök (PLEURODIRA) alrendje

teknő: **hátpajzs (carapax); mellvért (plastron)**

csontpáncél: irhából származó másodlagos csontok

szarulemezek: epidermiszből származnak

gerinclemezek + 8 db. törzscsigolya

bordalemezek + bordák

mellcsont nincs, kulcscsont mellvértbe olvad

váll- és medenceöv csontjai megvannak

vastag bőr, pikkelyek, pajzsok, szemcsék

nincsenek fogak, állkapcsokon erős szaruél

gyomruk vastag falú

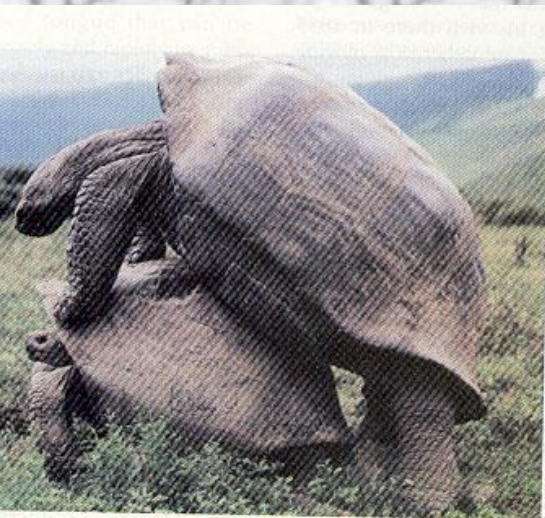
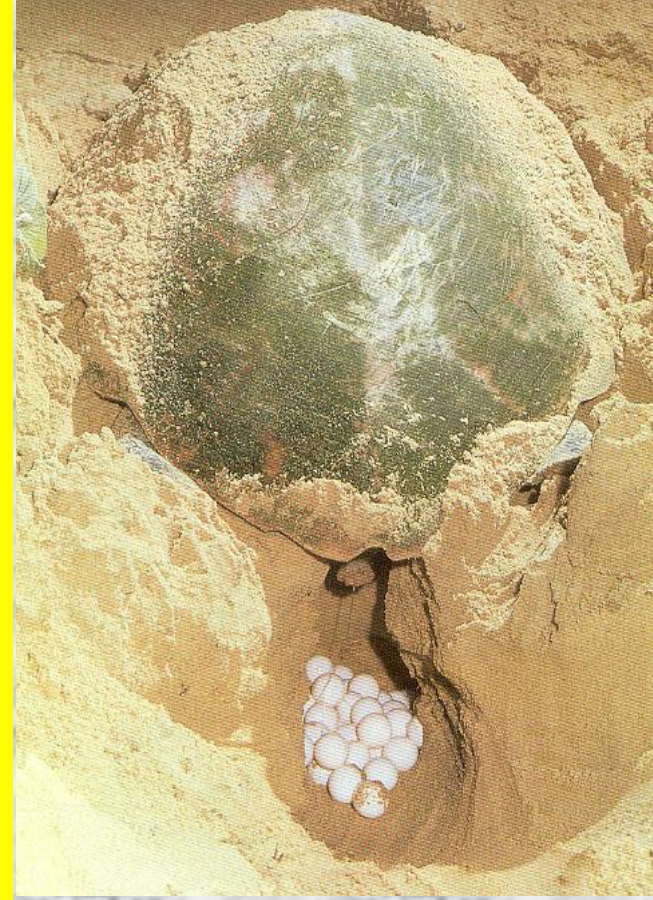
tüdő hozzánőtt a hátpajzs oldalához

fejlett hallószerv (egyeseek hangot is adnak)

ovoparia

hosszú élettartam

víziek ált. ragadozók, szárazföldiek növényevők

NYAKREJTŐ TEKNŐSÖK (CRYPTODIRA) alrendje

Tengeriteknős-félék (Cheloniidae) /6 faj/

közönséges levesteknős (Chelonia mydas)

102-127 cm, főként növényevő
partok közelében vagy nyílt tengerekben
tojásrakás 2-3 évente

**Kérgesteknősfélék (Dermochelyidae) /1 faj/
kérgesteknős v. bőrtéknyős (*Dermochelys coriacea*)**

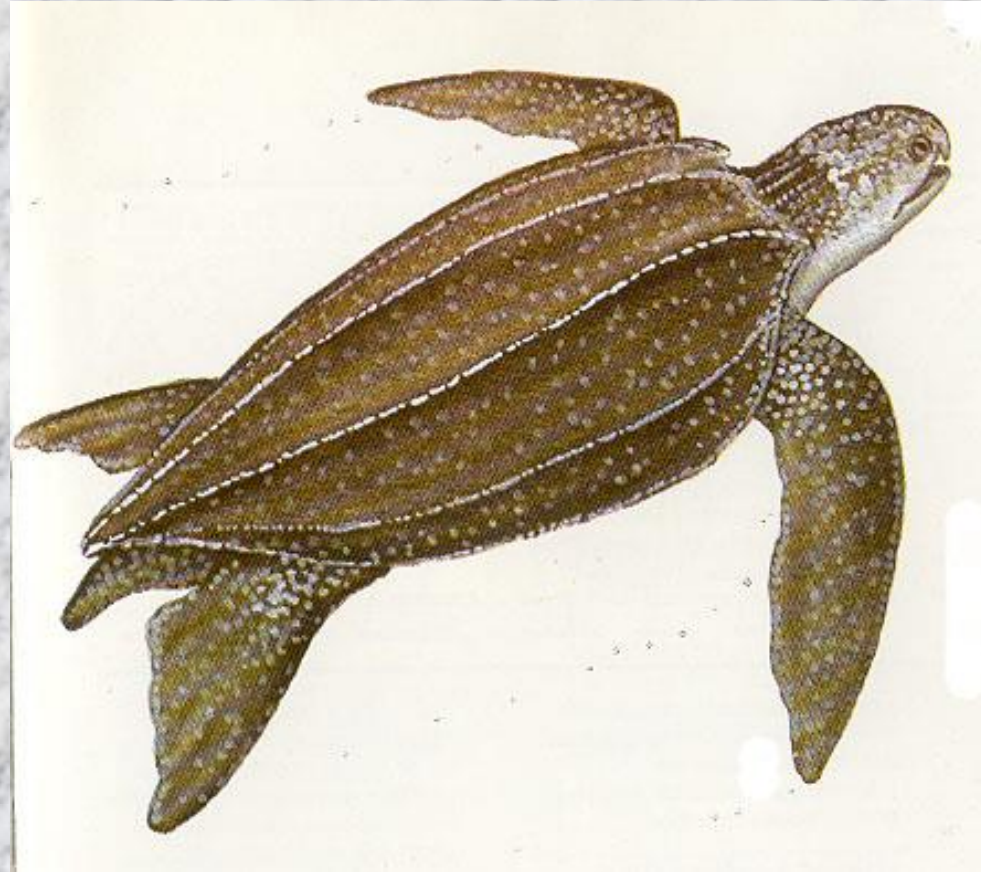
hátán hosszanti bőrlécek

155 cm, mellúszófesztáv: 270 cm

360- 590 kg

főként csalánozókkal táplálkozik

80-100 tojás minden második
évben

Mocsáriteknős-félék (Emydidae) /~ 85 faj/

mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

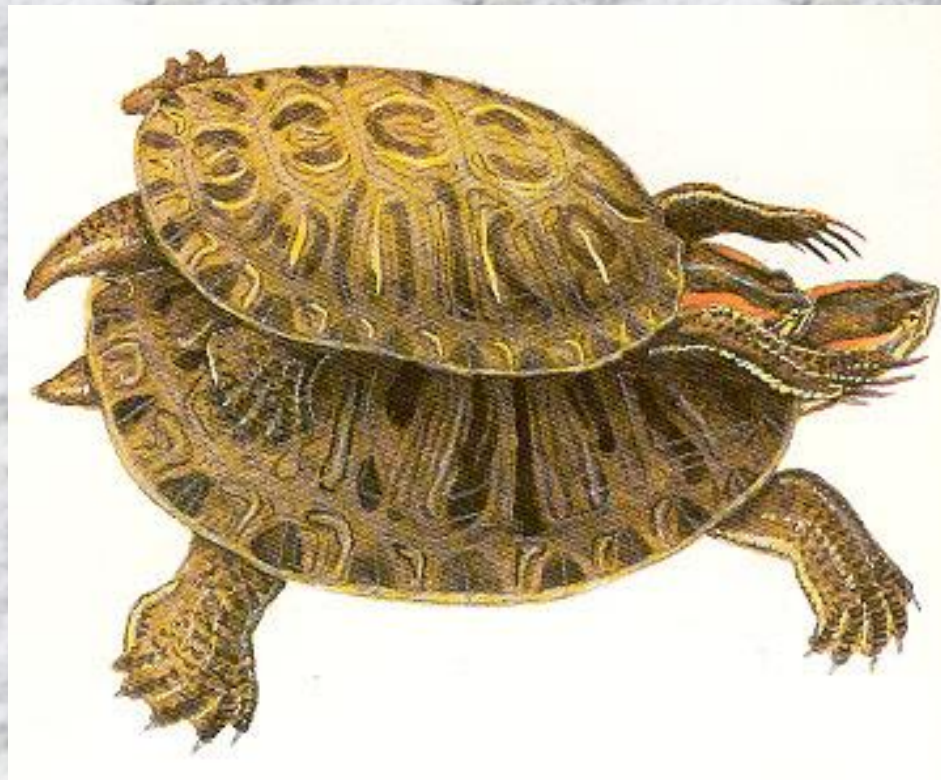
vörösfülű ékszerteknős (*Trachemys scripta elegans*)

főként az északi féltekén

elsősorban ragadozók

gyakran téli álmot alszanak

a szárazföldi teknősök közeli
rokonai

Szárzölditeknős-félék (Testudinidae)

mór teknős (*Testudo graeca*)

görög teknős (*Testudo hermanni*)

galápagosi óriásteknős v. elefántteknős
(*Geochelone nigra*)

főként vagy kizárólag növényevők

elefántláb szerű hátsó végtag

1,2 m, 225 kg

sok alfaj

Diapsida osztály

Archosauria alosztály

KROKODILOK (CROCODYLIA) rendje

Alligátorfélék (Alligatoridae)

Krokodilfélék (Crocodylidae)

Gaviálfélék (Gavialidae)

Lepidosauria alosztály

Crocodylidae

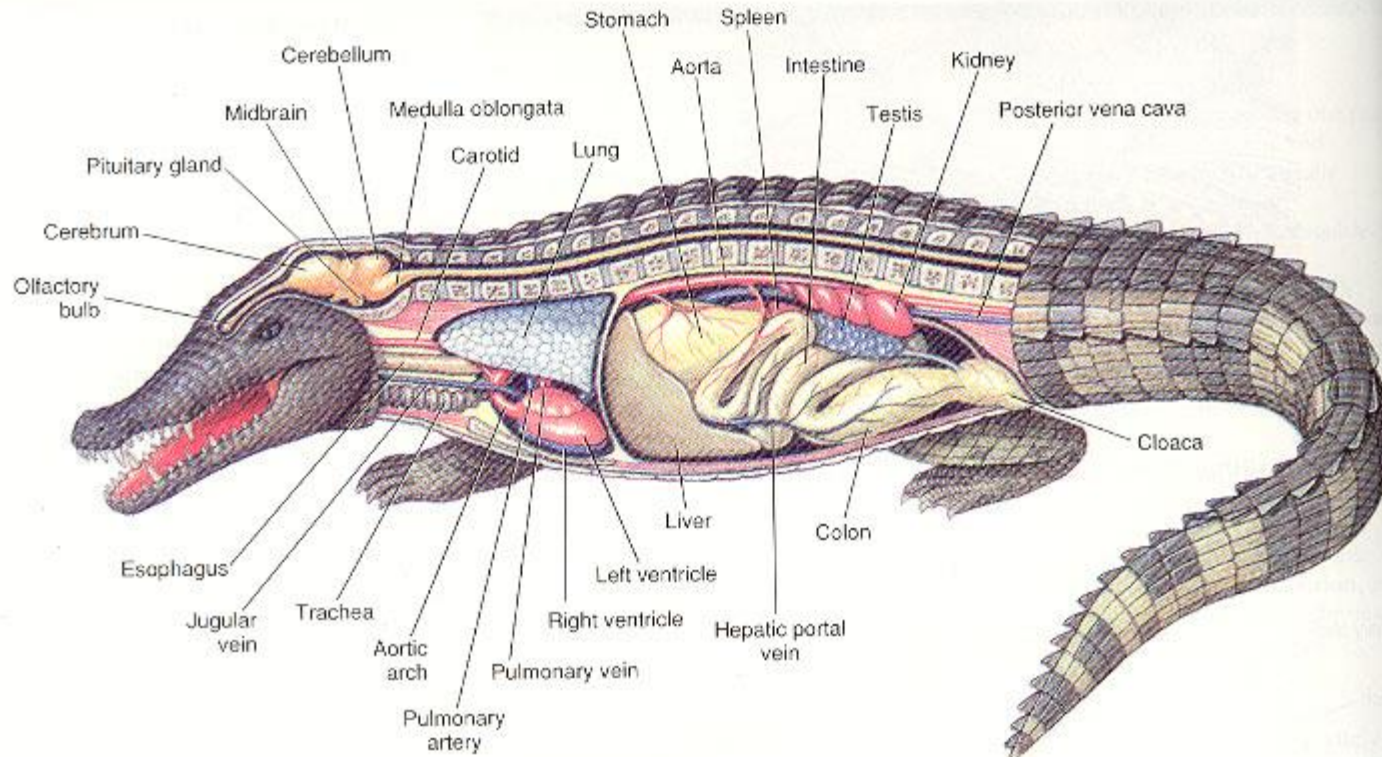
gyíkszabású test, 4-6 (10) m, ormányszerű arccor, oldalról lapított farok

rövid lábak, hátsókon úszóhártya

pikkelyek, szarupajzsok, csontos pajzsok

fogmederben ülő (thecodont) fogazat

másodlagos szájpadrás, négyrekeszes szív, „rekeszizom”

KROKODILOK (CROCODYLIA) rendje

Alligátorfélék (Alligatoridae)

Újvilág meleg területein élnek, 1 faj Kínában (*Alligator sinensis*)

csukott szájnál az alsó állkapocs fogai nem látszanak

kínai alligátor (*Alligator sinensis*)

csukaorrú alligátor (*Alligator mississippiensis*)

kajmánok (*Caiman*)

KROKODILOK (CROCODYLIA) rendje

Krokodilfélék (Crocodylidae)

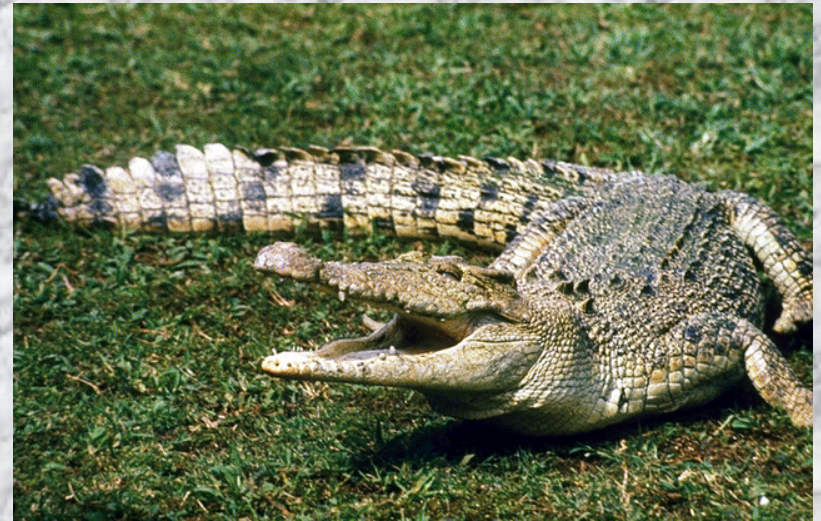
nílusi krokodil (*Crocodylus niloticus*)

bordás krokodil (*Crocodylus porosus*)

12 faj

Közép-Amerika, Afrika, Délkelet-Ázsia, Ausztrália

sómirigy; felsős vízben is élnek

KROKODILOK (CROCODYLIA) rendje

Gaviálfélék (Gavialidae)

gangeszi gaviál (*Gavialis gangeticus*)

India

„csőrös” krokodil

~ 7 m

evezőszerű hátsólábak; ritkán hagyja el a vizet

főként halakat eszik

Diapsida osztály

Archosauria alosztály

Lepidosauria alosztály

HIDASGYÍKOK (SPHENODONTIDA) rendje

Hidasgyíkfélék (Sphenodontidae)

PIKKELYES HÜLLŐK (SQUAMATA) rendje

HIDASGYÍKOK (SPHENODONTIDA) rendje

Hidasgyíkfélék (Sphenodontidae)

tuatura

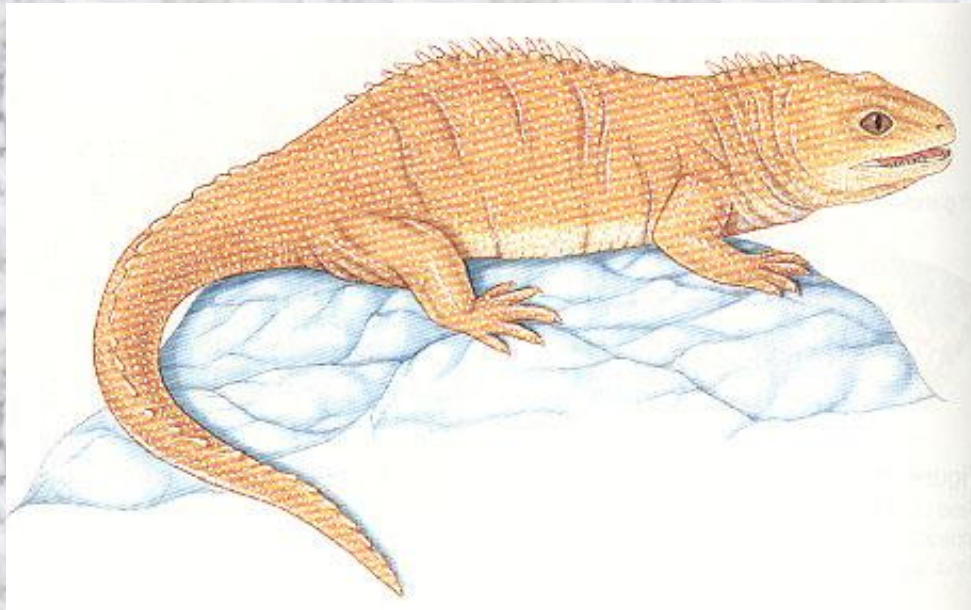
(Sphenodon punctatus, 60.000 példány

(Sphenodon guntheri), 300 példány

Új-Zéland északi szigetén és néhány kisebb szigeten él

„élő kövület”, 65 cm, 13-15 hónapos embrionális fejlődés, ivarérettség: 20 éves korban

bőrrel fedett fejtetői szem, ránőtt (acrodont) fogak, elől-hátul homorú csigolyák (amphicoel), bordákon horognyúlványok

dobhártya nincs

meszes tojás, elszarusodó tojásfog

kezdetleges hím párzószer
(hemipenis)

hőmérsékleti opt. 12 C⁰

hosszú élettartam

rovarokkal táplálkoznak

***Lepidosauria* alosztály**

HIDASGYÍKOK (SPHENODONTIDA) rendje

PIKKELYES HÜLLŐK (SQUAMATA) rendje

LEGUÁNALAKÚAK (IGUANIA) alrendje

GEKKÓALAKÚAK (GEKKOTA) alrendje

LÁBATLANGYÍK-ALAKÚAK (ANGUIMORPHA) alrendje

VAKONDOKGYÍK-ALAKÚAK (SCINCOMORPHA) alrendje

ÁSÓGYÍKALAKÚAK (AMPHISBAENIA) alrendje

KÍGYÓK (SERPENTES) alrendje

szünapomorf tulajdonságok:

erősen módosult vomeronazális csontozat

szárnycsont és orrsövénycsont nem érintkezik

ujjperccsontok (tarsalia) elcsökevényesedése

hímeken fejlett páros hemipenis

ált. szarupikkelyek, -pajzsok, négyszögcsont (quadratum) az agykoponyához mozgathatóan ízesül, végtagok elcsökevényesedhetnek

LEGUÁNALAKÚAK (IGUANIA) alrendje

Agámafélék (Agamidae)

kb. 300 faj, Óvilágiak (Afrika, Ázsia, Ausztrália)

8-30 cm, háthasi lapítottság, pikkelyek, farkok nehezen törnek le

hardún v. közönséges agáma (*Stellio stellio*); Észak-Görögország, Égei-tenger szigetein

lepkeagáma (*Draco volans*) galléros gyík (*Chlamydosaurus kingii*)

LEGUÁNALAKÚAK (IGUANIA) alrendje

Kaméleonfélék (Chamaeleonidae)

ránőtt acrodont fogazat, oldalról lapított test, sisakszerű pajzs egymással szembefordítható, összenőtt lábujjak, fogófarok kivethető nyelv, összenőtt szemhéj, külön-külön mozgatható szem gyors színváltoztató képesség

kb. 85 faj, főként Afrika, Madagaszkár

Európában: **közönséges kaméleon**

(Chamaeleo chamaeleon)

LEGUÁNALAKÚAK (IGUANIA) alrendje

Leguánfélék (Iguanidae)

Újvilág, Madagaszkár, néhány csendes-óceáni-sziget

kb. 900 faj; nagyok (40-80 cm) növényevők, kicsik ragadozók

könnyecsont (os lacrimale), oldalról ránőtt (pleurodont) fogazat

zöld leguán (*Iguana iguana*)

tengeri leguán

(*Amblyrhynchus cristatus*)

PIKKELYES HÜLLŐK (SQUAMATA) rendje

GEKKÓALAKÚAK (GEKKOTA) alrendje

előzőektől eltérően elszarusodó, lapos nyelvük van (Scleroglossa)

belső- és középsőfül módosult szerkezete; jól hallanak

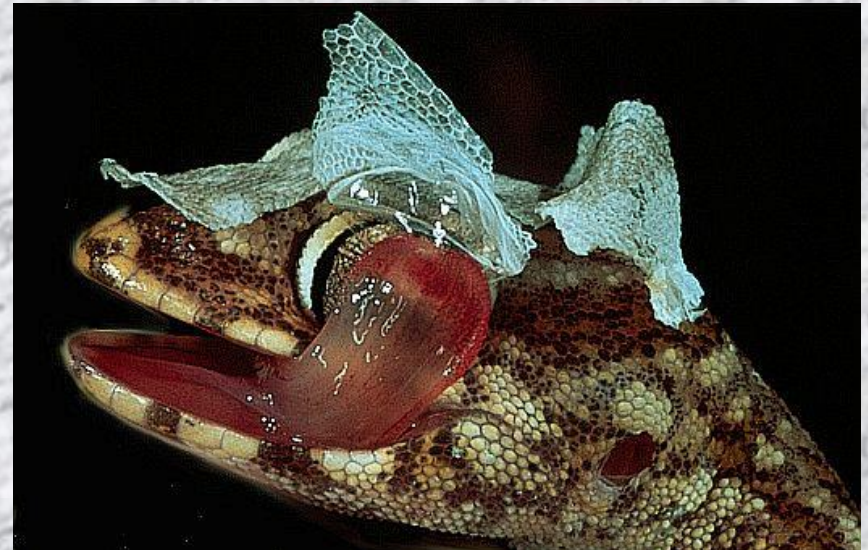
két tojásfog

éjszaka aktívak, pupilla függőleges állású

„tapadógyíkok”; lemezes szerkezet

selymes puha bőr, ált. megeszik

kb. 700 faj világszerte elterjedt

Földközi-tenger vidékén: **fali gekkó** (*Tarentola mauritanica*)

Eu, É-Afr., behurcolták USA, Uru

Gekkófélék (Gekkonidae)

Nappalgekkó

(*Phelsuma laticauda*)

leopárd gekkó

pöttyös gekkó

(*Gekko gecko*)

LÁBATLANGYÍK-ALAKÚAK (ANGUIMORPHA) alrendje

több, egymástól is erősen eltérő család

közös bélyeg: has izomzata (musculus rectus abdominis lateralis jelenléte)

Lábatlangyíkfélék (Anguidae)

lábatlan gyík vagy törékeny kuszma (*Anguis fragilis*)

Viperagyíkfélék (Helodermatidae)

barázdás méregfog, USA, Északnyugat-Mexikó

gila (*Heloderma suspectum*)

© Photo courtesy of Bone Clones

mexikói viperagyík (*Heloderma horridum*)

Varánuszfélék (Varanidae)

kb. 35 óvilági faj, magányos ragadozók

komódói sárkánygyík

(*Varanus comodoensis*)

VAKONDOKGYÍK-ALAKÚAK (SCINCOMORPHA) alrendje

közös bélyegek:

szarupikkelyek irhaszerkezete
és a nyelv izomzatának egyes
bélyege

Tejufélék (Teiidae)

pettyes teju (*Tupinambis
nigropunctatus*)
ameivák (*Ameiva*)

Nyakörvösgyíkfélék (*Lacertidae*)

eleveszülő gyík (*Lacerta vivipara*)
fürge gyík (*Lacerta agilis*)
zöld gyík (*Lacerta viridis*)
homoki gyík (*Podaris taurica*)
fali gyík (*Podaris muralis*)

nyakörvösgyíkfélék óvilágiak

tejufélék újvilágiak

nagyon hasonló családok

farok könnyen letörik

zöld gyík (*Lacerta viridis*)

eleveszülő gyík (*Lacerta vivipara*)

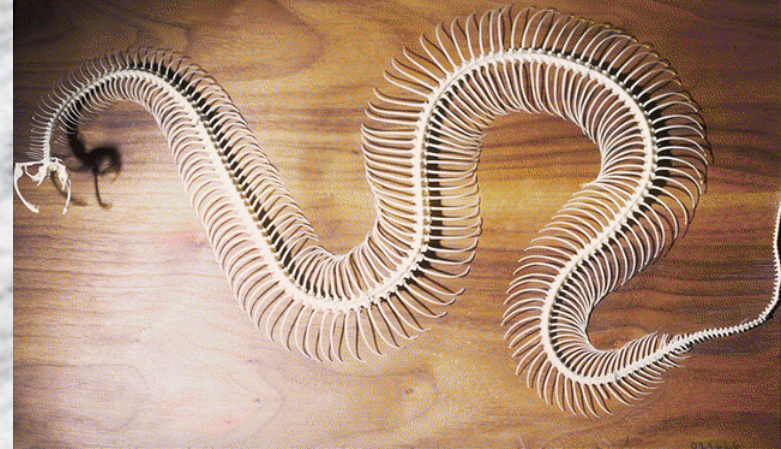

pettyes teju (Tupinambis nigropunctatus) /kolumbiai tegu/

(tyrosinase positive)
Tupinambis teguixin sp.

KÍGYÓK (SERPENTES) alrendje

szünapomorf bélyegek:

alsó állkapocs laza szalagokkal kapcsolódik az agykoponyához

a bal aortaív nagyobb, mint a jobb oldali

a szemben nincsenek a csillótestnek izmai

a gerincoszlop sok csigolyából áll, mindhez kapcsolodnak bordák

végtagok hiánya, mellső függesztőövek teljesen hiányoznak

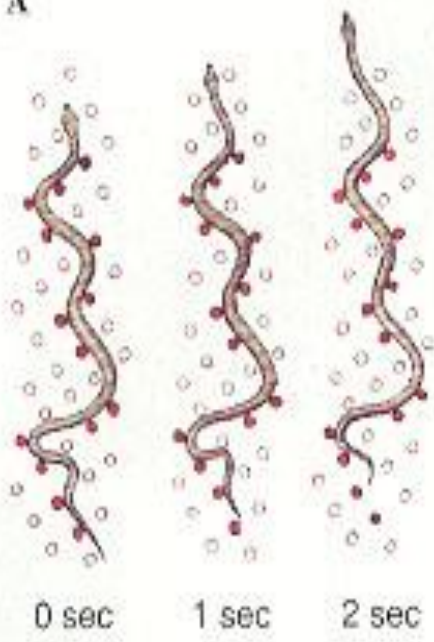
elszarusodó, mélyen villás nyelv, hátul tokba visszahúzható
(~varánuszok)

bal tüdőfél csökevényes vagy hiányzik

nincs külső- és középfül, szemhéjak átlátszóan összenőttek

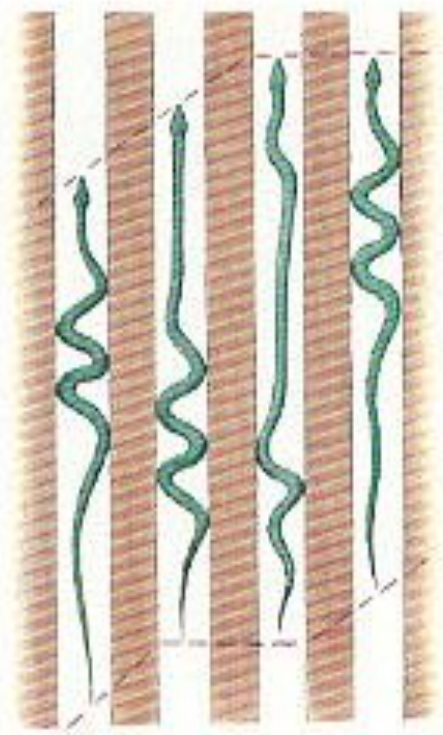
A

0 sec   1 sec   2 sec

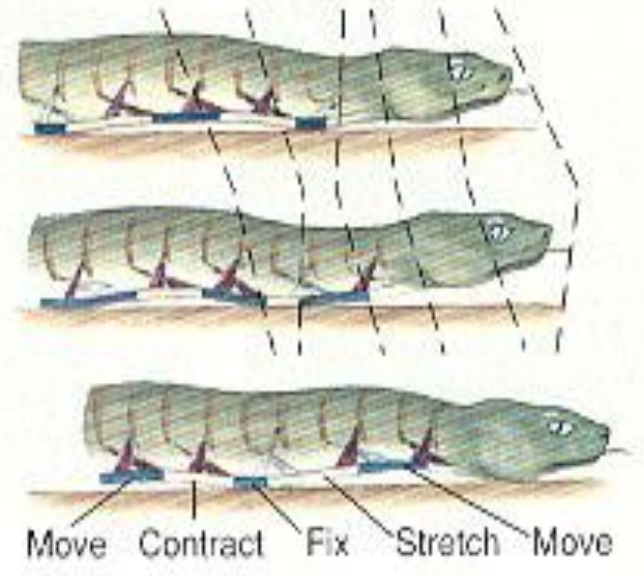
Lateral undulation

B

Concertina motion

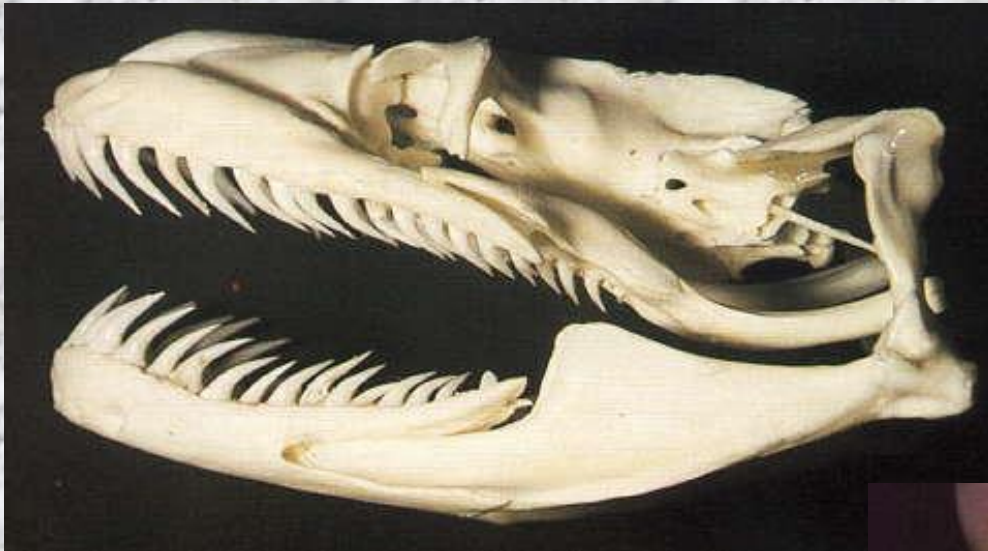
C

Move   Contract   Fix   Stretch   Move

Rectilinear motion

Piton koponya

Aglypha

Zöld falakó piton

„Mole snake”

Opisthoglypha

Boomslang

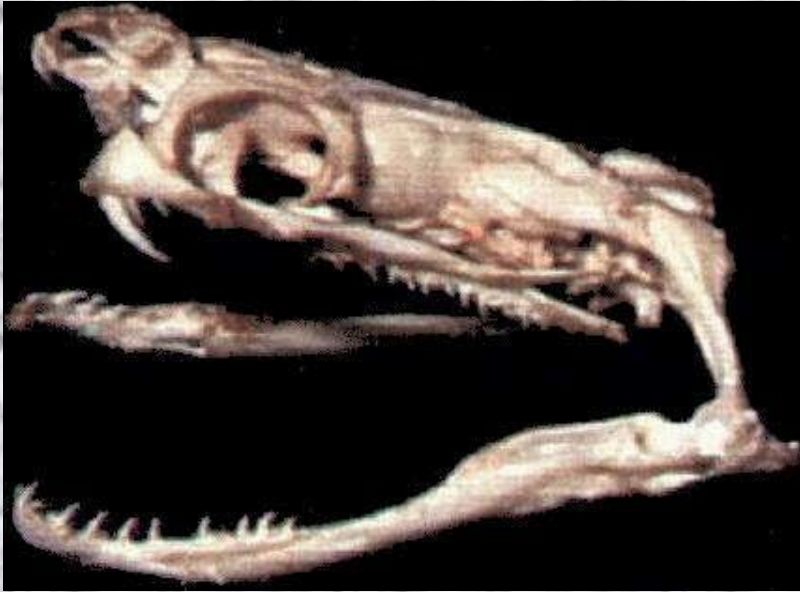

Homoki sikló

Proteroglypha

Kobra koponya

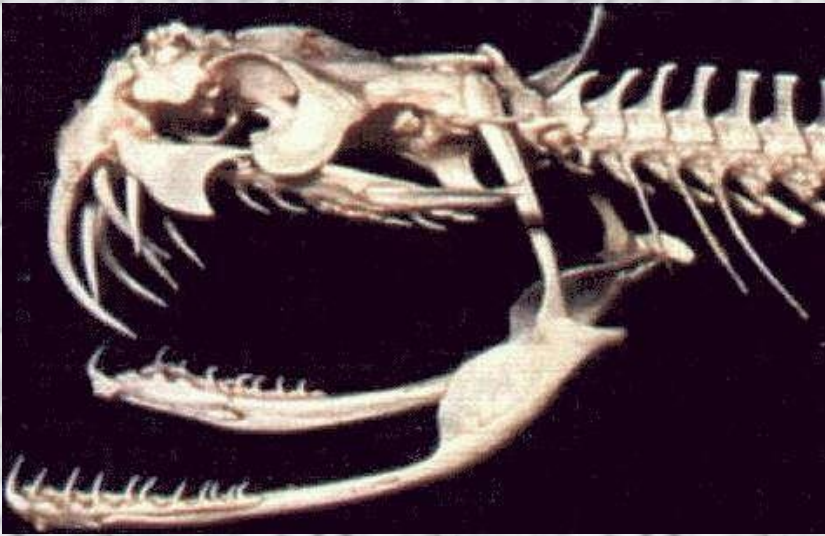
Zöld mamba

Solenoglypha

Puffogó vipera

Szarvas vipera

Boidea főcsalád

Óriáskígyófélék (Boidae)

hátsó függesztőöv és végtagok maradványa, páros tüdők
elevenszülők

főként Amerikában élnek

közönséges óriáskígyó (*Boa constrictor*); 4-5 m

anakonda (*Eunectes murinus*); 10 m

szivárványos boa

Pitonfélék (Pythonidae)

kb. 30faj, a keleti féltekén él, tojásrakók

szemöldökcsontjuk van, ajakpajzsaikon erős bemélyedések

zöld falakó piton
(*Chondropithon viridis*)

- kockás piton (*Python reticulatus*); 8-9 m
- tigris piton (*Python molurus*); 6 m
- afrikai asszala v. sziklapiton (*Python sebae*); 5,5 m

COLUBROIDEA főcsalád

Mérgessiklófélék (Elapidae)

a; ausztráliai mérgessiklók, tengerikígyók

b; előlméregfogas siklók /Proteroglypha/

barázdás méregfog, vezeték a fog tövén végződik, 180-200 faj

pápaszemes kobra (*Naja naja*)
köpködő kobra (*Naja nigricollis*)
zöld mamba (*Dendroaspis viridis*)
halálkígyó (*Acanthophis antarcticus*)

sárgaajkú tengerikígyó (*Laticauda colubrina*)

COLUBROIDEA főcsalád

Siklófélék (Colubridae)

kb. 1800 faj

nem mérges vagy hátulméregfogas kígyók

Ausztrália kivételével minden földrészen

erdei sikló (*Elaphe longissima*)
kockás sikló (*Natrix tessellata*)
közönséges vízisikló (*Natrix
natrix*)
gabonasikló (*Elaphe guttata*)
(*Elaphe obsoleta*)

erdei sikló (Elaphe longissima)

Siklófélék (Colubridae)

boomslang (*Dispholidus typus*)

mangrovesikló v. ulaborong

(*Boiga dendrophila*)

díszes repülősikló (*Chrysopelea ornata*)

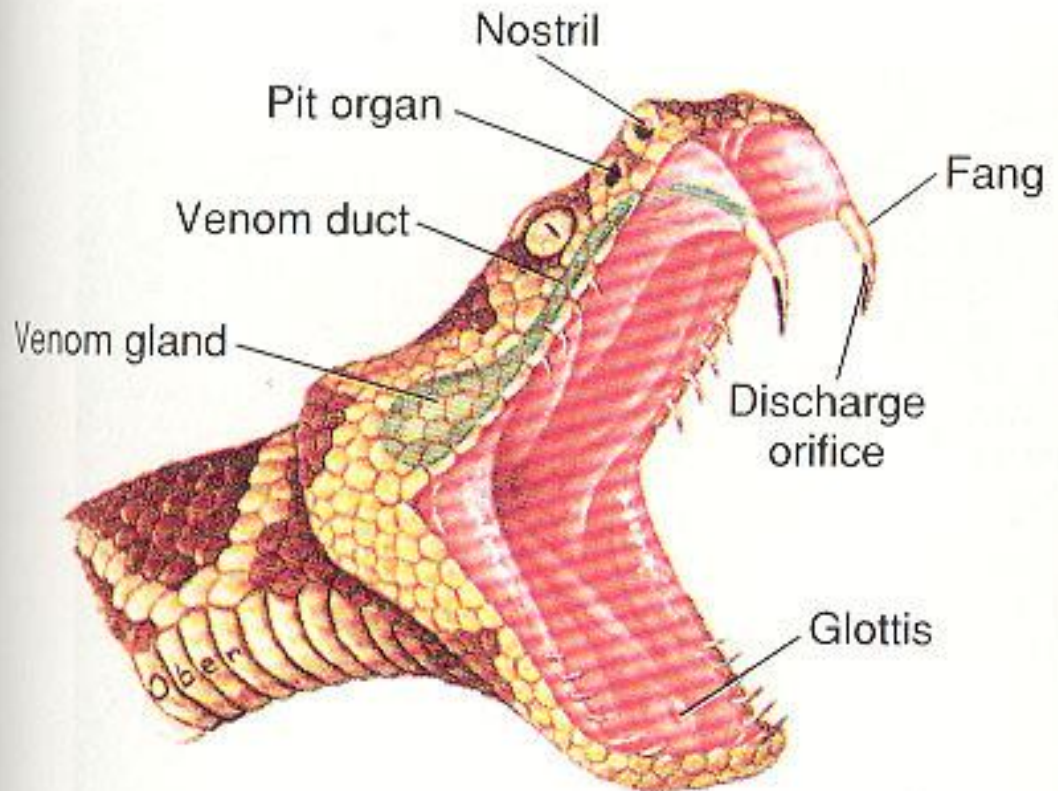
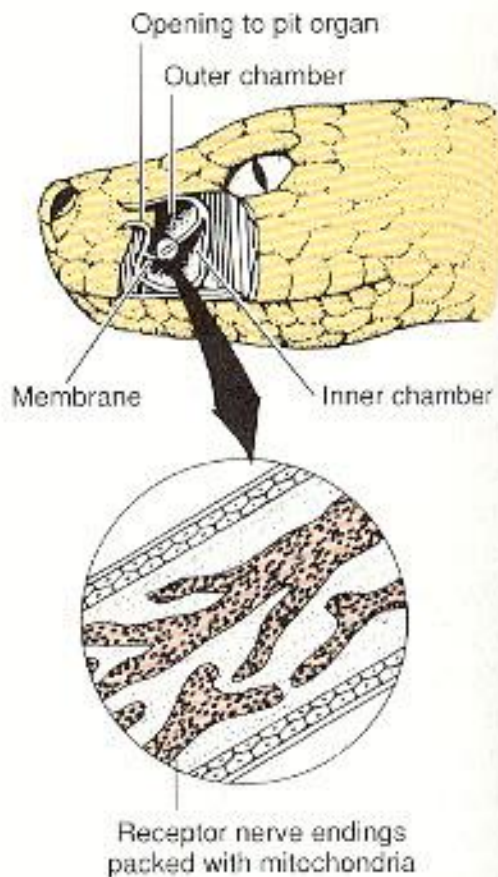

Viperafélék (Viperidae)

csöves méregfogak (Solenoglypha) a mozgatható maxilla elülső részén + szárnycsont (ectopterygoideum)

nyugalmi helyzetben nyálkaredőben

háromszögalakú fej, gyorsan vékonyodó farok, apró pikkelyek

borzasztó csörgőkígyó (*Crotalus durissus*)

lándzsakígyó (*Bothrops atrox*)

keresztes vipera (*Vipera berus*)

rákosi vipera / parlagi vipera (*Vipera ursinii rakosiensis*)

homoki vipera (*Vipera ammodytes*)

gaboni vipera

Russel vipera

Crotalidae

